

ÉLETÜNK

XV. évf. 9. szám (15. Jahrg. Nr. 9)

Az európai magyar katolikusok lapja

1983 szeptember

„Egybegyűjteni és megőrizni”

Júniusi számunkban jelentettük már, hogy II. János Pál pápa a világban szétszóródott katolikus magyarok lelki gondozására, összhangban a területi püspökökkel, a washingtoni Kegyesrendi magyar provinciál'st, dr. Irányi Lászlót, püspökké nevezte ki. — Nehezen vártuk a püspökszentelést, míg végre Washingtonból megjött a hír, hogy „július 27-én, szerdai napon, magyarországi boldog Jolánta és Szent Kinga (Árpád-házi Szent Margit testvérei) ünnepén, szentelte püspökké Pio Laghi, washingtoni apostoli delegátus. Hermann és Schulte püspökök voltak a társszentelők... Annak ellenére, hogy nyári vakációs időben történt és hogy mindössze tíz nap volt a szervezésre, 72 pap koncelebrált, közöttük több mint 60 magyar. Olyan messziről jöttek, mint Los Angeles, Calgary, Chicago, Montreal, Toronto, Boston, New York, Michigan. Több mint 500 magyar jött össze munkanapon. Füzér Julián szerint ennyi magyar pap nem gyűlt össze Mindszenty bíboros atyánk New Brunswick-i útja óta. Deo graatias!” — Ezt maga az új püspök írta az „Életünk”-nek.

A SZENTELÉS

A washingtoni katedrálisban az 500 főnyi közönség csendben és mélyen meghatódva követte a szertartást. — Háromszor azonban nyílt tapsban tört ki. Először, amikor a piarista provinciális fölolvasta a püspöki kinevezésről szóló pápai levelet; másodsor, amikor a kézrátétel után, Pio Laghi pápai nuncius föltette Irányi László fejére a püspöksüveget és nyújtotta neki a pásztorbotot a két együtt szentelő püspökkel együtt békecsókot váltva vele. — Harmadszor a szertartás végén, amikor a történelem első magyar emigráns püspöke, Irányi László, föllépett a szószékre és elmondta első püspöki szózatát: „Új fejezetet nyitunk a kinti magyarok történetében, s ennek során szeretnék szellemi, lelki és nem utolsó sorban társadalmi vezetője lenni valamennyiüknek. Mint „Pontifex” az áthidalást, összeköttetést tekintem feladatommak; mint „Sacerdos” felajánlom és áldozatul számom magam a szent feladatra”.

És ugyancsak háromszor csillant fel boldog öröm — itt-ott könny is — a magyar szemekben ezen a napon a washingtoni Szűz Mária szentély falai között: a szentáldozásnál, a szentmise végén a Himnusz alatt és a kimenetelnél a „Boldogasszony Anyánk, régi nagy Pátrónánk...” ősi ének alatt.

AZ ELSŐ INTERJÚ

Washingtonban a Monroe utcai piarista házban volt az első interjú a püspökszentelés után. —

Kérdés: Hol lesz a püspök úr székhelye?

— Washingtonban. Valószínűleg ebben a piarista házban. Innét kell az öt világrészen szétszórta magyar híveket

rendszeresen fölkeresnem, ha jól akarom látni a feladatot, amit a Szentatya rábízott. Amerika és Európa magyar közösségeit minden évben legalább egyszer meg kívánom látogatni, de előbb el kell jutnom Délamerikába, Ausztráliába és Délafrikába is.

Mi a püspök úr hatásköre?

— Mint a Szentatya kinevezése előírja számomra, feladatom és jogköröm, minden Magyarország határain kívül élő magyar hívővel törődni. Ezt — mivel sa-

kám iránt. Megállapodásunk szerint évente egyszer kell neki jelentést tennem. Miben látja munkája lényegét?

— Legfontosabb feladatommak azt tekintem, hogy minden magyar közösség számára gondoskodhassam magyar lelkipásztorról. Amerikában többfelé láthatunk hajdani magyar templomokat, melyekben elhalt a magyar szó, és mindenki ismerhet — volt magyar egyházi közösségeket, melyeknek már nem jut magyar pap, ahol már angolul folyik a

a későbbiek során. Munkánk mutat ugyan hasonlóságot, de vannak eltérések is.

Mik Fűspök úr legközelebbi tervei?

— Hadd soroljam: augusztusban a Fillmore-i jubileumi cserkésztabort látogatom meg, utána Akronba megyek Iván László paptársam ezüstmiséjére. 24-én a New York-i Szent István napon beszélek; szeptember 4-én pedig Európába utazom, ahol résztveszek az európai magyar papok találkozásánál. Utána kezdődnek a hétköznapi feladatok: megfelelő munkatársakkal hozzálatok a tennivalókhoz, amikre új tisztségem kötelez.

(Szeptember 15-én az új püspök résztvesz a Mattsee-i Magyar Szentkorona-Emlék felavatásán, másnap, 16-án Máriacellben mondja a szentmisét és résztvesz a Mindszenty-sír ünnepélyes megkoszorúzásán. — Szerk.)

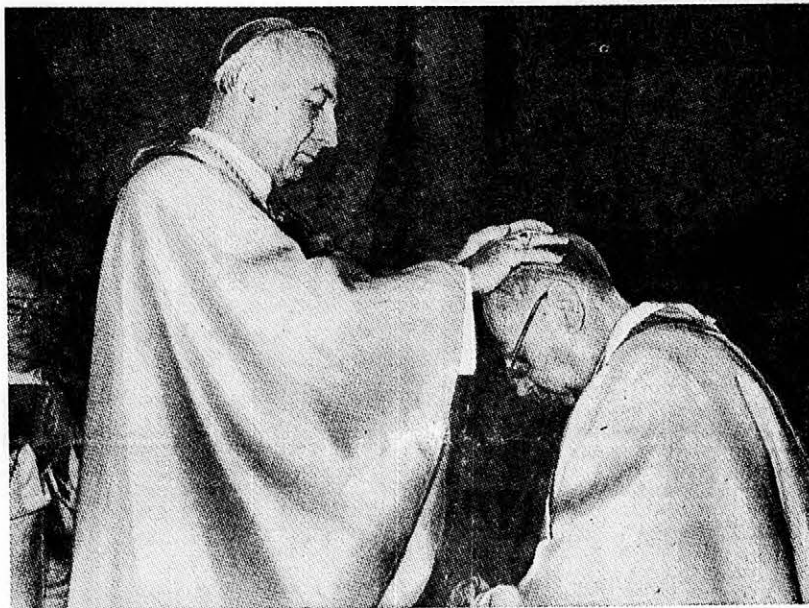
„ADUNARE ET CUSTODIRE”

A történelemben első magyar emigráns püspök, dr. Irányi László, felelőssége mély átérzésével választotta jelmondatát: „Egybegyűjteni és megőrizni”. — Alig van hozzánk fogható kis nép a világon, amelyet annyira szétszórta volna a balsors, mint minket magyarokat. Nemcsak külsőleg, területileg lettünk szétszórta nemzet, hanem sajnos belsőleg. lelkiileg is oldott kéve, széthullt nemzet vagyunk. És ami még sokkal súlyosabb, hogy odahaza is: a szovjet katonai, politikai és sajnos, nemcsak kulturális, de ideológiai megszállása alatt az a veszély fenyegeti népünket, hogy elveszti nemzeti és történelmi identitását. Elfelejtve történelmi hivatását, hűtlen lesz ősi hitéhez, erkölcsiéhez, múltjához és nemzeti kultúrájához. Az idekint magyarságnak lenne a feladata és kötelessége erre a veszélyre felhívni a szabad világ figyelmét és dübörögve dörömbölni a világ lelkiismeretén népünk jogaiért: politikai, lelkiismereti és nemzeti függetlenségéért.

De idekint is fenyeget az elfáradás veszélye a szülőknél, a lelkipásztoroknál, politikai és szellemi vezetőinknél. Világszerte fenyegeti már a második generációt is, nem az integrálódás, de a fölcsúszódás veszélye. — Hogy kellenének ide a „Jópásztorok”, akik visszahoznák vállalkon az elveszett „századik bárányt!” De nemcsak visszahoznák azt amelyik elveszett, hanem egybe kell hogy tereljék és összetartsák a megmaradt, de megzavarodott, kallódó kilencvenkilencet is. — Ide lelkipásztorok kellenek a javából! És főpásztor kell, aki szinte emberfeletti hittel emel fel és „erősíti meg” az előregedő és lankadó paptestvéreit, az elhullott testvérei helyére pedig sürgősen új pásztorokat állít. — Ezért: Benedictus qui venit in nomine Domini! — Aldott legyen, aki az Úr nevében jő!

Ezért imádkozzunk és ezt kívánjuk új Főpásztorunknak!

Harangozó Ferenc

„VEDD A SZENTLEKET...”

Irányi Lászlót a pápai nuncius püspökké szenteli

ját egyházmegyém nincs, de szellemi határai még's kiterjednek az egész világra, az egyes egyházmegyék püspökein keresztül végezhetem, akiknek a magyar hívekre vonatkozóan javaslatokat tehetek. Bizom benne, hogy az amerikai és más nemzetiségű püspökök is megértőek lesznek kívánságaimmal szemben. Ha bármilyen probléma adódnék, a Vatikánhoz fordulhatok, ahol a legmesszebbmenően megígérték minden támogatást.

Kikkel fog érintkezni egyházi vonalon és kiknek a segítségére számít?

— Az egyes egyházmegyék előljáróival, a püspökökkel kívánok találkozni és tárgyalni a hozzájuk tartozó magyar plébániák, templomok és közösségek problémáiról. Azt talán fölösleges mondanom, hogy minden magyar pappal is beszélni akarok, személyesen hallgatva meg kívánságaikat, gondjaikat. Ebben a munkában a későbbiekben persze támaszkodnom kell másokra is. Felmerült a terv, hogy a németországi magyar főlelkészség mintájára, egyes kontinenseken ill. nagyobb földrajzi egységeken, főlelkészségeket létesítünk, és ezek segítségével tartom majd a kapcsolatot a hívekkel, ill. a magyar közösségekkel.

Kik püspök úr közvetlen előljárói? — Csak Rómának tartozom felelősséggel munkám során. A vatikáni külügyi államtitkársággal vagyok függőségi viszonyban, s így azt lehet mondani, hogy Casaroli bíboros a közvetlen fölöttesem. Ő személy szerint is nagyobb jóindulatot mutatott irányomban és mun-

szertartás, angolul hallgatják a hívek a szentbeszédet. Ahol kihálás vagy egyéb ok miatt elvesztik a hívek a magyar papot, ott föltétlenül meg kell szervezni az utánpótlást, akár szabadföldre érkezők-ből, akár kint élőkből, a lelkészképzés révén. De azt nem szabad hagyni, hogy az „öreg amerikasok” filléreiből, verejtékes munkájából épült régi magyar templomok eláruljanak és örökre elveszenek a magyarság számára.

Mivel Püspök úr megbízatása Magyarországon határain kívül élő magyarok lelki gondozása, vonatkozik ez a magyar határok mellett közvetlenül lakó magyarokra is?

— A csonkaország határai mellett: Csehszlovákiában, Jugoszláviában, Romániában, Ausztria és Burgenlandban élő magyar hívek nem tartoznak a hatáskörömbé. Nekik megvannak a saját püspökeik a földrajzilag illetékes egyházmegyeyei beosztás szerint.

Feladata során kell-e tárgyalnia hazai egyházi körökkel, pl. Lékai bíborossal?

— Lékai bíborossal semmiféle kapcsolat nem lesz munkám közben. A pályán egymással párhuzamosan halad és két párhuzamos egyeneshez hasonlóan, csak a végtelenben találkozhat.

A többi most kinevezett püspökkel milyen a kapcsolat?

— Rómában beszéltem a lengyelek és szlovákok püspökeivel, akiknek tapasztalatait talán hasznosítani is tudom majd

PROF. DR. MERLE TAMÁS OP:

A celibátus karizmája

A pap és a házasság

Vannak, akik nem tagadják ugyan a celibátus jogosultságát, azonban azt követelik, hogy a világi papok szabadon választhassanak a nőtlenség és a házasság életmód között. Ezt azzal indokolják, hogy a celibátus egy karizma, mely nincs mindenkinek megadva. Nemde Sz. Pál is azt mondja: „Az egyházi előjárónak kifogástalannak, egy feleségű férfinak kell lennie” (1Tim 3,2)?

Sz. Pál idézett szövegének mi az igazi értelme? E hozzátétel „egy feleségű férfiú” annyit jelent, mint „egyszer nősült férfiú”. Az apostol tehát alkalmatlannak tartja a papi tisztásra nemcsak azt, akinek több felesége van, vagy aki miután elvált előző feleségétől, ismét megnősült, hanem azt is, aki felesége halála után ismét megnősült. A zsidók bár nem igen értékelték a szüzességet, mégis becsülték azt, aki élettársa halála után nem kötött újabb házasságot. A Szentírás dicséretben emeli ki, hogy Judit özvegyiségében önmegtagadó életet élt (Jud 8,4-6) és hogy Anna próféta-asszony szüzessége után csak hat évet élt a férjével és utána nyolcvannégy éves koráig özvegyiségben élt a templomban, szolgálva Istennek (Luk 2,36-37). Szent Pál a fenti szövegben nem teszi a papságot a celibátustól függővé. Nehezen is tehetné volna, hisz akkoriban elsősorban a felnőttek nyertek felvételt az egyházban s akik egyházi szolgálatra léptek már nők voltak; szemináriumok, ahol a papi hivatásokat külön nevelték volna, nem léteztek. Am épp e szövegben csillan fel a celibátus kívánalma, vagy mondjuk inkább lelki igénye. Mert miért lenne Sz. Pál szerint kívánatos, hogy egy özvegy ember, aki pap akar lenni, ne nősüljön újból? Nemde azért, mert a nőtlenség mégis jobban megfelel a papságnak. A nagyobb fokú önuralom és a nagyobb szabadság az Egyház szolgálatában, javasolják a celibátust.

A celibátus karizmája

Abban mindenki megegyezik, hogy a celibátusra való hivatottság külön karizma. Mi is a karizma? Az Újszövetség karizma (görögül charisma) alatt ingyenes isteni ajándékot ért. Az első, alapvető ajándék a hívek számára a Szentlélek kiáradása a lélekben, az egyházban. De a Szentlélek jelenlétét különböző kegyelmi adományok kísérik. Ilyen adomány a kegyelem, a szeretet, a Szentlélek hét ajándéka stb. A teológusok megkülönböztetik azokat a lelki adományokat, melyek elsősorban az egyén megszentelésére irányulnak, ilyenek a megszentelő kegyelem, a Szentlélek ajándékai, s azokat, melyek az egyház hasznára adatnak, pl. a csodatevés, prófétálás különleges karizmái. Mindezek az adományok ingyenesek, azonban az egyéni megszentelésre irányuló adományokban mindenkinek lehet része, viszont az Egyház szolgálatára alkalmasító adományokban nem mindenki részesül. A celibátus az utóbbiakhoz tartozik, s ennyiben szorosabb értelemben vett karizmának tekintendő.

A celibátus karizmája

hozzátartozik az egyház életéhez

A karizmák között vannak olyanok, amelyek rendkívüliek, azaz nem minden időben, vagy csak ritkán adatnak meg egyeseknek, pl. a csodatevés vagy a szorosabb értelemben vett prófétálás karizmája. De vannak olyanok is, me-

lyek az egyház életéhez úgy hozzátartoznak, hogy nem mondhatók rendkívülieknek. Nem mindenki részesül bennük, azonban mindig van elég számú keresztény hívő, aki részesül bennük, pl. az egyház hierarchikus tekintélyének, a kormányzásnak a karizmája, az apostoli egyházi szolgálatra való hivatottság. A celibátus is egy isteni ajándék, azonban mindig megvolt az egyházban — a szerzetesrendek, sőt a celibátus kifejlődésének a történelme bizonyítja — és most is megvan. Már mondtuk, hogy a papi hivatások csökkenésének tulajdonképpen oka nem a celibátus kötelezettsége, hanem az igazi papi lelkiesség, hivatástudat hiánya. Hogy a celibátus isteni karizma, abban nem lehet kételkedni. Jézus a nőtlenségről beszélve azt mondja: „Nem mindenki tudja fölfogni ezt, csak akinek Isten megadja. Van, aki anyja méhéből úgy született, hogy képtelen a házasságra, van akit az emberek tettek képtelenné rá, de van, aki a mennyek országáért önként lemond róla. Aki föl tudja fogni, fogja fel!” (Mt. 19, 11-12). Sz. Pál is azt mondja: „Szeretném ugyanis, hogy mindnyájan olyanok legyetek, mint én magam, de hát mindenki saját ajándékát kapta Istentől, egyik ilyent, a másik olyant” (1Kor 7,7). Mindebből azonban nem szabad azt következtetni, hogy a celibátusra való hivatottság kegyelme olyan rendkívüli dolog, hogy azt csak külön isteni sugallat alapján ismerhetjük fel. Akik a szerzetesi életre vállalkoznak, szintén nem részesülnek külön kinyilatkoztatásban, hanem egyszerűen kedvet éreznek erre az életmódra, alkalmasnak ítélik magukat erre s ha tudatában vannak is a nehézségeknek, bíznak Isten segítségében. Ezért, ha valaki kellő megfontolás után úgy érzi, hogy nem tud meglenni családi vagy nemi élet nélkül, akkor nem szabad a latin egyházban papi életet vállalnia. De ha Isten előtt mérlegelve, az egyház iránti felelőssége tudatában úgy gondolja, hogy Isten segítségével teljesíteni tudja az egyház által megkívánt feltételeket, akkor bízhat benne, hogy részesül a celibátus karizmájában. Ha Sz. Pál szerint még a rendkívülibb isteni adományokért is imádkozni lehet (vö 1Kor 14), akkor sokkal inkább szabad azok elérésére törekedni, ill. Istentől kikönyörögni, melyek a papi életnek megfelelőbb klímát és életmiliőt tudnak biztosítani.

A karizmák és az Egyház

Egyesek megütözköznek azon, hogy II. János Pál pápa fenn akarja tartani a celibátust a latin egyházban. A pápa nem adhatja meg a celibátus karizmáját — mondják — tehát ne tegyen úgy mintha rendelkezne felette. Am Sz. Pál is tudta, hogy a Szentlélek különböző adományai Istentől jönnek, mégis szabályozta a korintusi egyház erre vonatkozó praxisát (vö 1Kor 14). Ezt csak azért tehetné, mert tudatában volt annak, hogy az apostoli küldetés és tekintély, melyben ő is részesült, az egyház legalapvetőbb karizmája, melynek a többi karizmákkal való élés bizonyos mértékben alá van vetve. „Isten ugyanis nem a zűrzavar Istene, hanem a béke” (1Kor 14, 33). Az egyház látható társaságában az egységet, békét és rendet az apostolutódok legfőbb tekintélye biztosítja. Ennek a tekintélynek a tudatában írja II. János Pál 1979

nagycsütörtökjén kelt, a papsághoz intézett levelében: Az a sokszor hangoztatott felfogás, miszerint a papi celibátus az egyházi rend felvevőire csak jogi kötelezettséget ró, félreértésen alapul, ha ugyan nem ered a jobb belátás ellen képviselt felfogásból. Mindnyájan tudjuk, hogy nem így van. Minden keresztény ember, aki a papszentelésben részesül, a celibátusra teljes tudatossággal és szabadon kötelezi magát, miután arra több éven át alapos megfontolással és buzgó ima által felké-

Rábahídvég és Passaic

Az első az Óhazában — a másik az Újhazában fekszik. De ma a kettő közelebb van egymáshoz, mint bármikor a múltban.

Rábahídvégen július 7-én a plébánián, Rajki Ernő plébános hívó szavára összejöttek azok a szombathelyi egyházmegyések, akiket 1943-ban Grósz József akkori szombathelyi püspök szentelt. Ezek Gergye Sándor szombathelyi, Enyedy József meszlényi, Szatmári József ikervári, Komár József lenti, Török Béla Passaic-i (New Jersey) és a helyi plébános voltak. A 40 éves találkozóra meghívták volt főduktorukat is, Süle Ferencet. — Hétköznap volt és aratási idő, de a rábahídvégi templomot zsúfolásig megtöltötték a helybeli hívek. Mert ilyen szép ünnep Rábahídvégen még nem volt. — Hát ha még a 40 éve szenteltek mind együtt lehettek volna! Sokan nem élnek már, sokat szétszórta a zord idő a nagyvilágban. De az egyik ezekből Amerikából mégiscsak visszajött, haza, a találkozóra. Ennek a sorsa és mondanivalója érdekelte legjobban a híveket is, meg a paptestvéreket is.

Így Rábahídvégen július 7-én megelevenedett a Passaic-i magyar sors: A századforduló végén és elején alapították ezt a plébániát New York közvetlen közelében, egyszerű magyar munkás-kivándorlók, mert ezeknél első volt a munkahely mellett a templom és a magyar iskola. A templom természetesen Szent István királyunk tiszteletére épült. A főoltár képe úgy ábrázolja, amint éppen a Szentkoronát ajánlja fel a Szűzanyának. Nem tudták ők akkor, hogy Szent István idejében még nem volt háromszínű magyar zászló. Nem is törődtek vele, a festőnek egyszerűen meghagyták, hogy a Szűzanya mellett álló arkangyalnak magyar zászlót kell átnyújtania első szent királyunknak. Magyar szívük diktálta így, de nemcsak Passaicban, hanem mindenütt az Újvilágban, amerre elsodorta őket a szegénység.

Megvolt a templom, de még hiányzott az iskola. A 30-as évek gazdasági világválsága idején került hozzájuk plébánosnak — Mikes János szombathelyi püspök küldte — Gáspár János, aki az első világháborúban zászlósként küzdött az isonzói fronton. Ott egy kilátástalannak látszó helyzetben fogadalmat tett, hogy ha kiszabadul belőle, elmegy papnak. Kiszabadult — és megtartotta szavát. A Passaic-i magyaroknak ilyen pásztor kellett. Szerető, de kemény kézzel fogta össze a nyáját. A válság ellenére megépítették hat osztályteremmel a magyar iskolát. Nagy tekintélyével előverte, hogy a magyarok hamar elfoglalták Amerikában a becsületes munkájuknak kijáró helyet, úgy, hogy a

szült... Nyilvánvaló, hogy egy ilyen elhatározás nemcsak az egyház által megszabott jog, hanem perszonális felelősség alapján is kötelez. Arról van itt szó, hogy Krisztusnak és az egyháznak adott szavunkat megtartsuk” (Nr. 9). „Az ima bizonyos értelemben a megtérés, lelkihaladás és életszentség első és utolsó feltétele. Talán az utóbbi években — legalább is bizonyos körökben — túl sokat vitatkoztak a papságról, a pap identitásáról, a mai világban való jelenlétének értékéről s ezzel szemben túl keveset imádkoztak... Az ima segít bennünket hinni, remélni és szeretni, akkor is, ha ennek emberi gyengeségünk útjában áll” (Nr. 10).

60,000 lelket számláló városban Gáspár János és magyarjai nélkül polgármestert választani nem lehetett.

A 2. világháború után Passaic-ban százával helyezte el az Amerikába érkező magyarokat, nekik angol estiiskolát rendezett be; ugyanígy tett '56 után is. Nemcsak munkát szerzett nekik, hanem gondja volt arra is, hogy a magyar értelmiségiek képzettségüknek és tudásuknak megfelelő helyet kapjanak Amerikában.

A '60-as évek elején, Gáspár halála után utódja, Dunai Antal — szintén szombathelyi pap — az iskolát kétszeresére bővítette. De megindult Amerikában a belső népvándorlás. Az öreg belvárosokból, ahol pedig a templom és az iskola állt, a gyárak és a korszerűtlen házakból kimenekült jómódú munkásnép a messzi külső kerületekre. Így a régi plébániák és az iskolák is elnéptelenedtek. Amerikában, ahol a plébánost, a templomot és az iskolát is minden más egyházközségi teherrel együtt, a hívek közössége tartja el, nem könnyű előteremteni az anyagiakat. Amikor Mindszenty hercegprímás 1974 nyarán meglátogatta Passaic-ot, nagyobb összeggel segítette az anyagi gondokkal küzködő plébániát. Sajnos, ennek ellenére a plébánosnak anyagi okokból át kellett adnia a magyar iskolát az egyházmegyének. — Az új magyar plébános, Török Béla, 1978-ban, amikor odakerült, ezt a helyzetet találta. Maradt még vagy 450 magyar családja, ezek ragaszkodnak legalább a magyarnyelvű plébániához. De az öt vasárnapi szentmiséből már csak kettő a tiszta magyar, a másik három angol vagy itt ott vegyes. A másodgeneráció jár ezekre az angolnyelvű misékre, annak ellenére, hogy érzésben inkább magyarok.

● Meszlényi Antal: ●

MÁGYAR SZENTEK ÉS SZENTÉLETŰ MAGYAROK

Népszerű, közközlő kézikönyv! Az Árpád-ház szentjei mellett először foglalkozik a nemkanonizált, de szentéletű régi magyarokkal (Bánfy Lukács esztergomi érsek, a Pálos-rendalapító Özséb, a kassai vértanú, Kelemen Didák minorita, Hám József szatmári püspök stb.); rajtuk kívül a közelmúltból 15 magyar hitvalló, illetve vértanú részletes, hiteles életrajzát tárja elénk (Prohászka Ottokár, hg. Bathány-Strattmann László, Bogner Mária Margit, Hummel Kornél, Kaszap István, Apor Vilmos stb.). Tudományos igényű készült munka, emellett élvezetes, felémelő olvasmány. Nem hiányozhat egyetlen katolikus magyar család könyvespolcáról sem!

A gyönyörű nyomdai kiállítású, 300 oldalas könyv, kékszíni egész vászonkötésben, arany nyomással, rendkívül kedvezményes áron **DM 20,- vagy \$ 10,- (+ portóköltés)** befizetése ellenében kapható az Életünk kiadóhivatala címen. **Rendelje meg!** **Korlátozott példányszám!**

„Eltékozolt fiak”

ESZTERHÁS ISTVÁN REGÉNYE

Elgondolkoztató már maga a cím is: „Eltékozolt fiak”... Úgy hangzik, mint valami vádbeszéd. Nem tékozló fiúkról ír, hanem „eltékozolt fiakról”. — Akik megélték a '45-ös időket felnőtt fejjel és figyelemmel kísérték, ott-hon, vagy kívülről, azt a menekült áradatot, amely azon a tavaszon elindult Nyugat felé az országból, azok tudják, hogy kik ezek az „eltékozolt fiak”. A fejvesztett menekült áradatban nemcsak katonák, hivatalnokok, pártvezérek és funkcionáriusok, meg azok családtagjai szerepeltek, hanem sok-sok igazában még fél-gyerek szülői vagy felnőtt megbízható kíséret nélkül. Fiatal leventék, pártifjúság (nyilasok), gyerek-katonák voltak ezek az „eltékozolt fiak”, akiket egy bódult ország felelőtlen felelősei az összeomlás pszichózisában kergettek szét a nagyvilágba. — Ezekkel teltek meg főleg a szomszédos Ausztria menekült-táborai. Azokkal, akik még nem is lehettek felelős polgárai a Hazának, hiszen a Haza fogalma az ő életükben egyenlő volt a szülői ház, az „édesmama” fogalmával. Még fészek-lakó madárkák, akiket a szörnyű vihar idő előtt kivetett az otthoni meleg fészekből, s akiket aztán nem szedett föl senki és akikre nem vigyázott senki; Isten irgalmára bízva hányódtak a Dráva melletti Spittal-i, a Kellerberg-i „dipi”-táborokban, vagy szabad ég alatt az Enns folyómenti réteken... És várták a hazahívó, bátorító híreket. A szegény kis magyar „dipi”, ha véletlenül levél jött „hazuról”, napokig ott sírt a Dráva-parton, hogy senki ne lássa. A hivatalos hírek rádió, sajtó keresztül csak átkot szórtak rájuk, az „elbitangolt gyilkos fasiszták”-ra.

Voltak, akik nem akartak hinni a szemüknek, sem a szónak és száz vesztély közt az éjszaka sötétjében áttörték magukat demarkációs vonalakon egészen a szülőfalujig, sőt a szülői házig, aztán, testben és lélekben összetörve, visszajöttek a táborba. Aztán aláírták a papírt az idegenlégióba, vagy a tengerentúlra, Amerikába.

Ezeknek a sorsát veti fel és kéri számon Eszterhás István könyve, az „Eltékozolt fiak”. De kitől kérje számon? A szülői háztól? Vagy a Hazától? Eszterhás István is a 60 éven-túli generációhoz tartozik. Ő is, mint mi, átélte azokat a zord időket, feldúlt családi szentélyeket, az elalélt még felelőtlenebb és kegyetlenebb kezekbe jutott magyar Hazát, amelynek akkori urai lihegték a bosszútól. Eszterhás István „Eltékozolt fiak” regénye nem is vádol senkit. Inkább siratja ezt az ifjúságot a hazával együtt, még közel 40 esztendő után is.

Sőt, elkíséri őket életútjukon Amerikába. Nem véletlen, hogy regénye súlyosabb része Cleveland-ben, a legnagyobb amerikai magyar városban játszódik le, ott is a híres régi „Buckeye”-úton, amit még a századforduló szegény

magyar „önkéntes” kivándorló építettek ki. Csak természetes, hogy a 2. világháborús otthoni unokák közül a dipi-táborokból sokan itt kötöttek ki.

És talán itt következik Eszterhás István regényének a legszomorúbb része. Kevés kivétellel ez a hazátlan ifjúság, sokszor évtizedeken keresztül vergődve barakkoktól barakkig, Amerikában sem tudott biztos talajra találni. Nem azért, mert nem voltak életrevalók, mert nem akartak dolgozni, tanulni és új életet kezdeni, hanem egyszerűen azért, mert nem karolta fel őket igazában senki. Ahogy bandákba verődve élték a maguk külön fiúságot a dipi lágerekben, úgy verődtek össze újra Amerikában is. Ha meg is próbáltak valahogy beépülni volt lágérismerős családokba, a volt dipi-fiatalember, bármennyire ügyes és jó munkás, nem volt a szülők számára elég jó „parti” egyetlen leányuk számára. A századvégi családok pedig a „Bakájon” mind tanították szorgalmas és tehetséges gyermekeiket. A legtöbbje egyetemi végzettségű lett és teljesen integrálódott az amerikai „jobb” társadalomba. Ki is költöztek elegáns külső villanegyedekbe. A „Bakáj” öreg faházai, amelyek szükek és „tele vannak a rothadó fa hullaszagával”, ennek a „senki-gondja”-nemzedéknek jutottak. Gyorsan és játszva tanultak meg angolul beszélni, de milyen angol nyelv volt ez? A fele angol szó magyar végzettel és kiejtéssel, a másik fele nyomorúságos magyar konyhanyelv, amerikai kiejtéssel. Viszont otthoni melegre, szeretetre és gyöngédségre vágyó fiatalok voltak, lassan persze már a 30-on túl. Mit tehettek mást: keresetüket minden „pay-day” (fizetés) végén könnyelműen elszórták olcsó, rossz házakban vagy kocsmák pincérlányainak. Így törzó vagy inkább karikatúra lett az életük: „elvesztett nemzedék”.

Eszterhás István olyan valóságosan mutatja be regényében őket és beszél el sorsukat, hogy az olvasó önkéntelenül élő megélt alakokra és történetekre kell hogy következtessen. Bár kijelenti előjáróban, hogy „maga a történet és annak szereplői csupán az írói fantázia szüleményei”. Az elbeszélés első szemlélyben folyik, a szerző a történetet Mr. Alexander Mihályi életbiztosítási ügynökkel mondatja el, aki maga is a „banda”-ból való, ahogy magukat ezek a „muszáj röhögni”, de az olvasó érzi, hogy ez csak egy keserű firtor, amivel igazi énjüket akarják leplezni.

A regény egyik felnőtt, szimpatikus alakja, Prof. Gyüdy, próbálja őket terelgetni a jobb, a normális élet felé — az olvasó magát a regényíró sejtje az alakja mögött. Jellemző amit az egész „bandának” szánva egyiküknek egy éjjeli tivornya után mondott: „Te majd akkor leszel száműzött, ha már nemcsak röhögni tudsz azon, ami a hazáddal, családdal... kedveseiddel történt, hanem sírni is. Istentelen dolog ám azon röhögni, ami velük meg velünk történt”.

Eszterhás István könyvét minden „igazi” száműzöttnek el kell olvasnia!

Harangozó Ferenc

*

A könyv 408 oldal, jó papíron, tiszta nyomással, szép kiállításban, művészi fedőlappal, félkemény kötésben. Megrendelhető a szerző címén: Eszterhás István, 2602 Queston Road, Cleveland Heights, Ohio 44118, USA. Ára: \$ 18.—.

Mattsee

Örömmel közöljük, hogy Szt. István, Szt. Imre és Szt. Gellért szenttéavatása 900 éves jubileumára ez év szeptember 15-re Mattsee-ban (Salzburg mellett), ahol a Szentkorona 1945-ben el volt ásva, a Magyar Vitézi Rend kezdeményezésére tervezett emlékmű elkészül.

Ez az emlékmű egy útmenti kis kápolna, amelyben esztergomi vörös márványból készült Szentkoronarelief és egy márványtábla áll, a hely és elásás körülményeinek megjelölésével, magyarul és németül.

A stáció felavatását Karl Berg, salzburgi érsek végzi, aki utódja A. Rohrachner érseknek, aki 1945 nyarán a Szent Jobb-ot visszaküldte Magyarországra s a koronázási ékszereket oltalmába vette.

A felavatási ünnep rendje:

Szeptember 15-én (csütörtök), 11 órakor ünnepi szentmise az ősi Mattsee-i templomban (Stiftskirche), celebrálja Stefan László, burgenlandi megyéspüspök, az ausztriai magyarok szentszéki delegátusa.

A szentbeszédet Irányi László, az új magyar püspök mondja.

A szentmisén népének; vezeti a Kastli Magyar Gimnázium leánykórusa.

A szentmise után közvetlenül, az emlékmű felavatása az Unerseehöhe-n (tíz perc gyalog):

1. Szózat: közösen énekeljük;

Máriacell

Másnap, pénteken, szeptember 16-án 10 órakor Máriacellben találkozunk a kegyoltárnál: közös szentmise, utána a restaurált Szent Erzsébet kép elhelyezése eredeti helyén a Szent Katalin kápolnában. A képet a Bach-korszak idején egy 30,000-es nagy magyar zárandoklat hozta Scitovszky János esztergomi érsek vezetésével, és helyezte el a lefejezett Nádasdy Ferenc emlékeztére.

A rövid megemlékezés után koszorúelhelyezés a Mindszenty-sírnál.

*

Máriacell elérhető: a Salzburg-Bécs-i autópályán Bécs felől jövet a Sankt Pölten-i kijáratnál Máriacell-jelzés.

A Szentatya ausztriai látogatásának programja

Szeptember 10-én 14.55-kor érkezik a Schwechat-i repülőtérre. Onnét autón megy a Hősök-terére. 16 órakor kezdődik itt az Európa-vesperás. 20.30-kor találkozik a Pápa a Stadionban az ifjúsággal.

Szeptember 11-én, vasárnap, ünnepi nagymise a Donaupark-ban — 11 órakor.

Szeptember 12-én, hétfőn 17.55-kor a Stadionban találkozik a munkásokkal.

A Magyar Katolikus Egyház képviselőjében Lékai László bíboros vezetésével nyolc püspök és öt világi vesz részt a bécsi ünnepségeken.

Szeptember 13-án a Pápa 10.15-kor érkezik Máriacellbe. — 11 órakor a máriacelli főtéren a bazilika előtt pápai szentmise a papság és a szerzetesek jelenlétében. Világiak csak korlátozott számban a helyszűke miatt, vehetnek részt. — Az idős és beteg papokkal és szerzetesekkel a kegytemplomban találkozik a Pápa. Ezekon kívül másnak nincs helye a templomban. Ezzel a találkozással kapcsolatban látogatja meg a Mindszenty-sírt is. (Szerk.)

Jellemző: az „Új Ember”, a magyar katolikusok reprezentatív egyetlen lapja,

2. A Mattsee-i polgármester üdvözlözi az ünneplő közönséget;

3. „A magyar Szentkorona Mattsee-ban” — Karl Gebetsberger, Mattsee-i prépost ismertetése német nyelven. — Utána v. Somorjai Béla ismerteti röviden magyarul.

4. „Ah, hol vagy magyarok...” — ének Szent István királyról. — Utána ima, mondja v. Fáy Gedeon a Magyar Protestáns Egyházak képviselőjében.

5. „Boldogasszony, Anyánk...” — ének. — Utána Karl Berg, salzburgi érsek beszél németül az ünnepi óra jelentőségéről. Majd következik az emlékmű felavatása.

6. Himnusz, énekelve; — osztrák himnusz, játssza a Mattsee-i fúvószenekar.

Az ünnepély után kb. 13 órakor közös ebéd a „Gasthof Bräu am See” vendéglőben.

*

Mattsee elérhető: a Salzburg-Bécs-i autópályán, München felől Salzburg után a Wallersee-kijáratnál. (Salzburgba nem kell bemenni.) — A kijárat után kb. 2 km-re elágazás Mattsee (14 km) felé (külön fehér tábla jelzi). A vonattal érkezők a Salzburg-i p.u.-ral szemben, 8 óra után minden félórán kapnak autóbust Mattsee felé.

Linz felől jöve: az Ibbis-i kijáratnál Scheibs felé. — Bécsből minden nap autóbust indul Máriacellbe és vissza.

Máriacellben a pápai látogatás (szeptember 13) lezajlása után hely bőven akad.

Az ausztriai és jugoszláviai magyarok évi őszi zárandoklata az idén szeptember 17–18-án (szombat és vasárnap) lesz a szokott programmal. Akik a Pápa máriacelli látogatásakor vagy a szept. 16-i (péntek) Ludovikás zárandoklaton nem tudnak résztvenni, azok ezen vehetnek részt. A napi menetrendszerű autóbustjáraton kívül a bécsi Magyar Miszsió szombaton 9.30 órakor külön autóbust indít a Kapuziner-Kirche mellől.

meg sem említi a vasárnapi, 10 órakor kezdődő pápai nagymisét a Donauparkban az óriási tömegfelvonulással!

MSGR. KÖZI HORVÁTH JÓZSEF
80 ÉVES

A magyar emigráció nagy papi egyénisége és szellemi irányítója, a mi szeretett jó „Józsi bátyánk”, Közi Horváth József prelátus, szeptember 25-én tölti be az Oberhaching-i munkásmagányában élete 80. esztendejét.

A magyar növéreken és a gondozásukra bízott öregek lelkipozásán kívül, napjai állandó munkában telnek el: könyveket ír, közérdekű broszúrákkal és markáns cikkeivel még teljes szellemi frissességben küzd minden magyar ügyért. — Csak a tavalyi szívattakja és az idej forró nyár viselte meg fizikailag. Panaszkodik, hogy könnyen elfárad, rosszul alszik és már nem megy úgy az írás, mint azelőtt.

Gondoljunk rá nagy szeretettel és kérjük a jó Istent, tartsa meg nekünk még hosszú éveken át, mert Közi Horváth Józsi bácsira még igen nagy szükségünk van.

ŐSZI MAGYAR PAPI KONFERENCIA

A konferencia szeptember 4-én este kezdődik a főlelkészek tanácskozásával Wernau-ban, Stuttgart mellett. Hétfőn, szept. 5-én, folytatódik az európai magyar lelkesek közgyűlésével, amelyen megjelenik dr. Irányi László, a magyar emigráció új püspöke Washingtonból. — Az európai magyar lelkesek vele együtt több napon keresztül beszélnek meg az ideikinti lelkipásztori gondokat és tennivalókat.

A SZENTKORONA, MINT A MAGYAR TÖRTÉNELEM SZEREPLŐJE

(Folytatás az előző oldalról)

ket. Ágyúdörgés, dísztűz, Pest és Buda összes harangjainak zúgása mellett Albrecht főherceg kormányzó, a hercegprímás és az arisztokrácia fejedelmeknek kijáró tisztelettel fogadták őket. Vona-ton az udvari szalonkocsi vitte Bécs-be, ahol Ferenc József megtekintette, majd visszaküldte őket Budára. Óvakodott követni II. József példáját.

Tíz évre rá Ferenc József királya lett Magyarországnak. Ezután dolgozták ki a dualizmus kora közjogászai a szentkorona tanát. Ebből hiányzott már Kölcseyék eszméjének érzelmi melegsége és mélysége. A több változatban megalkotott gondolatkonstrukciók Werbőczy anakronisztikus történelemszemlélete nyomán az „ősi alkotmány” illúziójával tévútra vezették mind az alkotmány- és jogtörténeti kutatást, mind a magyar politikai közvéleményt. A történelemszempontosságú Eckhart Ferenc érdeme, hogy szétfoszlatta az illúziókat. A reális koronának mindebben már nem volt szerepe.

A szentkorona 1916 december 30-án, IV. Károly koronázásakor töltötte be utójára a közjogi szerepet, amelyre ismeretlen készítettői valamikor szánták. A király nélküli királyságnak annál nagyobb szüksége volt az elvont fogalmi konstrukcióra. A bíróságok, amelyek 1918-ig Őfelsége, azután a magyar állam nevében szolgáltattak igazságot, 1930-tól a „Magyar Szent Korona nevében” hozták ítéleteiket. 1938-ban, 1939-ben és 1940-ben a visszacsatolt területek a törvények szavai szerint „a Magyar Szent Korona testébe” tértek vissza. A német SS által uralomra jutott Szálasi Ferenc azzal próbálta helyzetét törvényesíteni, hogy a koronáról részéről a Várban elrejtett szentkoronát 1944 november 4-én kiásatta és arra tette le esküjét. Nyilvánvaló törvénytelen volt, hogy a két koronáról, Perényi Zsigmondot és Radvánszky Albertet megakadályozták abban, hogy a koronázási jelvények mellett maradjanak és végszükség esetén az ország területén rejtsek el őket. Szálasi valamennyit külföldre vitette, ahol még egyszer megpróbálta politikailag felhasználni őket. Külügyminisztere jegyzéket intézett az Egyesült Államok kormányhoz, amelyben arra hivatkozott, hogy a Szálasi vezette menekült kormány képviseli a szuverén magyar államot, mert az ő birtokában van Szent István koronája. Szomorú és groteszk zárókkordja a szentkorona közjogi szerepének. De nem a történelminek. Mert a szentkorona a többi koronázási jelvényel együtt a Nemzeti Múzeum vitrinjeiben sem lett holt múzeumi leltári tárgy. Némán is őrszi és ébreszti a történelmi nemzettudatot. Emlékeztető az öregeknek, ébresztő a fiataloknak.

*

Bogyay Tamás „A szentkorona, mint a magyar történelem forrása és szereplője” c. tanulmánya, amelyből két nagyobb részt közöltünk, teljes terjedelmében olvasható majd a „Gesta Hungarorum I” (Történelmünk a Honfoglalástól Mohácsig) c. gyűjteményes kötetben. A Svájci Magyar Írók és Képzőművészek Köre kiadásában ősszel megjelenő kötet a tavalyi Luganói Tanulmányi Napok előadásainak anyagát öleli föl.

MATTSEE 1983 SZEPTEMBER 15
TALÁLKOZUNK!

HETS AURÉLIÁN OSB:

A Bécs körüli csata*

Sobieski augusztus 15-én hagyta el Krakkót és augusztus 31-én már találkozott a császári és birodalmi seregek főparancsnokával, Lotharingiai Károly herceggel. A szövetségesek a töröktől észrevétlenül és háborítatlanul keltek át szeptember 4-én és 5-én a Dunán és ezzel eleve elvetették a bécsi haditervét, hogy Pozsony felől hátról támadják meg a Bécsset ostromló törököt. Kara Musztafa még napok mulva sem akarta elhinni Sobieski megérkezésének lehetőségét. A Dunán való sikeres és áldozat nélküli átkelés után a szövetségesek elérték a bécsi erdőt (Wiener Wald), melynek környéke lett a haditevékenységek színtere. Szeptember 9-én a lengyelek Königstetten-nél, a birodalmiak a ma borteremő Sankt Andrea vidékén, a császáriak pedig a Duna nagy kanyarában, Greifenstein-nél táboroztak le. Ez utóbbiakhoz csatlakozott Lubomierski Jeromos hadteste.

A nagy esemény előtti nap, szeptember 11-én Sobieski irányítása alatt a Bécsset felmentő hadsereg közelebbi félkörben új állásokat foglalt el: Dreimarkstein, Rosskopf, Hermannskogel, Vogel-sang, Kahlenberg-en keresztül az alacsonyabb Leopoldsberg-i csatavonalat egész a Duna-áig. Szombat késő délután Sobieski még egyszer összehívta a választóhercegeket és a főparancsnokokat a Kahlenberg-i leégett Kamaldul-i kolostor romjai közt és ott összehasonlították térképeiket a lenn, egész messze a Kárpátok kéklő vonaláig elterülő sátor-tengerrel. Sobieski idézte régi katonai tapasztalatait, számításait, felhívta a figyelmet a nehéz terepre, amely szinte elodázásra ösztökölte a térképek pontatlansága miatt, de győzött katonai zsenije és politikai megfontolása. Túlzsokra képes képzelőereje 300.000 emberre tette a török sereget, de nem hagyta el Bécs falai alatt sem bátorsága, mellyel lengyel és ukrán terepeken nem egyszer szalasztott meg tízszer anynyi törököt és tatárt, mint amennyivel azokban a harcokban saját maga rendelkezett. Úgy érezte s meg volt győződve arról, hogy biztos talajon áll itt is. Aviarai Márk is támogatta. Sobieski egy tölgyfa alatt álmatlanul töltötte az utolsó éjszakát. Azt is számíttgatta, hogy a töröknek legalább 20.000 embert vissza kell hagynia Bécs falai alatt Rüdiger harcosaival szemben. Vele is megvolt már az összeköttetése. Két lengyel és egy magyar hozták és vitték a híreket a török táboron keresztül az ostromlótak és a felmentők részére. Éjszaka pedig fényjeleket küldött Sobieski a Bécsieknek. Hajnalban még szeretett Mariezikenkájának írja levélben: „Teljes biztonságban vagyok”. Hajnali imájában pedig azt mondta: „A hadsereg, melyet Kocinnál, Pothaizenál, Kamineiznél megfutamítottunk, ugyanaz sátorozik itt előttünk. Bár idegen országban vagyunk, de nem idegen célokért küzdünk. Hazánkért küzdünk és a kereszténységért! Nem a császárért, hanem Istenért!” Lásan a táboron túl Bécs fölött keletről megjelentek a kora hajnal első sugarai. A táborok fölül letűnő csillagok verőfényes napot ígértek.

MEGINDUL AZ ÖLDÖKLŐ CSATA

Elérkezett reggel 6 óra 5 perc. A Kahlenbergen a fővezér parancsára elsütöt-

* A suo paulói Könyves Kálmán Szabadegyetemen 1983 június 15-én tartott előadás.

tek egy ágyút. Ez volt a jel a támadásra. Vasárnap volt, szeptember 12-e, mikor a már szokásos látványként a kapucinus barát misézett, Sobieski ministrált a közeli Szent Lipót templomban.

A felszabadítók balszárnyán a Duna mellett Klosterneuburgtól lefelé Caprara gróf vezetésével megindult a császári és a szász lovasság, szembe velük a mai Bécs XIX. kerületének megfelelő Nussdorf és Döbling határában a lovaiokról leszállt, keményen ellenálló elitkatonaság, a spáhik, török nehéz lovasság harcolt órák hosszat. Ezen a szárnyon 26.000, középtűt pedig 20.000 keresztény küzd a nagyobb számú törökkel. A közép-frontot frankok, bajorok és a szász lovasság alkotják. Jobb szárnyon, Bécs-től legmesszebbre, sorakoztak fel a lengyelek 3 lépcsőzetben. Sobieski a támadás elején a közép- és a balszárnyon fővezényelt, majd átvette saját csapatainak az irányítását. A lengyel lovasság szokásához híven, gyorstámadásba kezdett. Ezer torokból hallatszák: „Jezus, Maria Ratu!” Az első osztag harc-cosainak negyed része elveszett. Nagyobb csoport jött helyükbe, ismét súlyos veszteséget szenvedett. Elest a valamikor igen gazdag Potocki szenátor fia is. Halált megvető bátorsággal küzdve megakadályozták, hogy a törökök elfoglalják Gersthofot és Pötzleindorfot.

Mikor délután ki voltak merülve, Sobieskivel találkozva, Lotharingiai Károly kérdésére, hogy mit tegyünk, Sobieski így válaszol: „Marchons donc”, — harcoljunk tehát még ma tovább, ne hagyjuk hoinapra! Már feltűnik a fővezér táborra, de a gyalogság nem tud áthatolni a sátor védő vonalakon, ez is a lengyel huszárokra háramlik. Este fél 6-kor lép be Sobieski a Musztafa sátrába. Egy török hozza neki a hadvezér parádés lovát. Egy másikkal, a harc közben pihentetett lóval a fővezér már akkor Magyarország felé vette az útját. Még a sötétség beállta előtt a lengyelek és a császáriak elfoglalták Breitensee-t.

Nem merjük azt állítani, hogy 10- vagy 20.000 muzulmán halt meg Bécs falai körül. A sereg túlnyomó része elmenekült. Stratégák vitathatják: ha nem Sobieski terve győz, hanem az osztrák haditanácsnak a teljes és messzebből körülvéve terve, akkor a Dunába szoríthatták volna a török hadsereget. Ez a siker további megfontolás után nagyon kétségesnek és nagy-nagy áldozatot követelőnek, elérhetetlennek látszik a keresztények aránylag kis száma miatt. A szövetségesek halott-vesztése 2.000-re tehető. Három év múlva Budánál sokkal nagyobb áldozatot kellett hozniok. Buda felmentése 1686-ban nem egy, hanem 100 napig húzódott el. 500 lengyel eshetett el Bécsnél. A sebesültek száma 2–3.000. Taafe angol historikus ezt írja: „Never victory of so great importance cost so little blood” — Ilyen nagyfontosságú győzelem még sohasem került ilyen kevés vérbe.

„A CSATÁT MEGNYERTÜK”

Sobieski meglepéssel írhatta naplójába: „Sit nomen Domini benedictum”, — legyen áldott az Úr neve. A csatát megnyertük. Wygrana potrzoba”. Másnap a szövetségesek és a felszabadult bécsiek felszámolták az egész török tábor. 700 keresztény gyermeket találtak a táborban, akiket Kolonics bécsúj helyi püspök vett oltalmába. Mint említettük, Mohamed próféta zászlaját, sok ajándékot, hódolatát és háláját Sobieski a pápának

küldte, a fővezér sátrának szőnyeget pedig az ősi Einsiedeln-i bencés apátság „Fekete Máriájának” adományozta. Maria Kazimiera királynő, az ő kedves Marretjeja és a lengyel nemzeti helyek is kaptak bőven a zsákmányból. Feleségének írja levelében: „A harc befejezése után siettem a zászlóval a nap hőiséhez, P. Marco D'Aviano-hoz, akivel napközben alig tudtam szót váltani, aki egész nap lóháton száguldozta be a harcot és biztatott, lelkesített, felemelt keresztjével ott, ahol szükség volt rá és aki már előre megjósolta győzelmünket és este jött elém és egymást átölelve örvendeztünk. Szívől gratulált, mások közömbösségét akarta enyhíteni...”

A szeptemberi éjszakán eltemették a halottakat és másnap a Magyarország nevét viselő kapun fényes lován, a barátja és fiával oldalán, akit a csata előtt ütött lovaggá, bevonult a felszabadított Bécs városába harangzúgás közepette. Matteiko, lengyel festő, színdús vatikáni festményén a pompás király oldalán az alázatos barát a keresztet és egy Mária-képet, mint egy modern Judithot emel magasra. Jól gondolta el a festő, hogy a barát helye ott legyen a képen, bár ő akkor már kolostori cellájában zengett hálát (Sobieski elképzeléséhez nagyon hozzásegít Kupetzky János festőnk klasszikus képe, mely Mátyóki II. Rákóczi Ferenc képéhez hasonlóan híven tükrözi a krakkói várnagy fővonásait).

A bécsi kapunál a boldog Stahremberg herceg üdvözölte a felszabadítókat, a lakosság üdvölgzése közepette, akik Bécs összes templomainak hanangzúgása mellett vonultak be az Ágostonrendiek Loretto-i Szűz Anya tiszteletére épült templomába és mivel énekkar nem volt kéznél, Sobieski a maga szentori hangján kezdte el intonálni a Te Deumot, mit a bécsiek nagy csodálkozására minden lengyel gregorián dallamra latinul szívől énekelt. A válaszos verseket sem találták a bécsiek, Sobieski maga választott egyet: „Non nobis, Domine, sed nomini tuo da gloriam”.

A császár, aki pár nap múlva érkezett meg, rossznéven vette Sobieski bécsi bevonulását és ünnepeltetését, de nem tehetett mást, mint hogy még egy Te Deumot tartatott a császári udvar jelenlétében. Sobieski ezen már nem volt jelen, hanem Lotharingiai Károlyval együtt üldözte a menekülő törököt, és később Párkányánál, Esztergomnál, megverte. A további üldözésben a császáriak féltékenysége és piszkálódása miatt nem vett részt. Visszavonult és lengyel földön üzte tovább az ellenséget a „Szent Liga” szellemében. A pápa „Defensor Fidei” címmel és arany-sakkal, karddal ajándékozta meg, feleségének, Maria Kazimírának pedig az „Arany-Rózsát” adományozta. Címeréről, a Rák- és Nyilas közelében szemmel kivehető csillagképet „Scutum Sobieski”-nek nevezték el.

*

Az osztrákok már nem haraguszna a törökre, hisz ma 13.000 török gyermek számára tartanak fenn Bécsben iskolákat, ahol Mohamed vallását saját nyelvükön muzulmán mesterek tanítják, kiket az osztrák állam fizet. Közel, ahol az ütközet kezdődött, ma szép, új, modern mecset és az UNO helyi szervezeteinek a székháza hirdeti az osztrák megújulást, Sobieski jelmondatának szellemében: „Béke a jóakarató embereknek”.

Cserkészélet

JUBILEUMI TÁBOR

A KASTLI DOMBOKON

Gödöllő 1933 — Mennersberg 1983

A magyar cserkészélet 73 éves történetének kétszázötvenedik évfordulójára a felejthetetlen Gödöllői Jamboree volt a fénypontja. — 1933-ban, tehát 50 évvel ezelőtt, a világ minden tájáról 54 nemzet küldte el fiait Gödöllőre és ott 32 ezer cserkész táborozott testvéri közösségekben. Ez a „cserkész-olimpia” mutatta meg valójában a cserkészélet nemzeteket átfogó, fajit, vallási különbözőségeket egybeölelő hatalmas erejét. Sajnos, a szédületesen fejlődő magyar cserkészéletet a 2. világháború megállásra késztette, az azt követő évek pedig elnémították odahaza, de Gödöllő emléke, lelkesítő példája ma is eleven maradt. Kifejeződik ez magában a pusztán tényben, hogy itt Európában soha ennyien nem vettek részt nyári táborozáson, mint a mostani jubileumi táboron.

A Kastli Magyar Gimnázium közelében fekvő Mennersberg-i erdőszélen júli. 24 és aug. 6 között 430 magyar cserkész táborozott, mintegy Gödöllőt ismételve meg kicsiben. Nemcsak a fiúk-lányok, hanem az idősebbek, az öregcserkészek is büszkén viselték a külön erre a táborra gyártott sárga trikót (T-shirt), amelyen „Gödöllői Jamboree — 1933—1983” — volt olvasható. Megható volt az öregcserkészek altábor, ahol a Magyarországról és a szabad világban élő egykori „gödöllősök” — nem egyszer hosszú évtizedek után — most először találkoztak egymással.

Gödöllőre emlékeztetve négy altábor a régi, árvalányhajas cserkészkalapot viselte. Jól átgondolt, gazdag program szerint folyt a cserkészszellemű munka, volt vezetőképző-, magyarságismereti- és regös tábor. A táborhoz tartozott természetesen a bárnhofi cserkész-tanya is, ahol 55 kiscserkész ismerke-

dett a cserkészélet titkaival, szépségeivel, játékos örömeivel.

Esténként a táborútznél zengett az ének, a furulyaszó s a cserkészmozák, tréfák között megszólalt egy-egy szép régi népballada is.

Mindent összevetve, a gödöllői emléktábor felejthetetlen élményt és testi-lelki üdülést is nyújtott mindazoknak, akik résztvettek a tábor életében, de azoknak is, akik csak látogatónak jártak ott. Ez utóbbiak közvetlenül is tapasztalhatták, mennyi új, fiatal erő, tehetség, mennyi lelkesedés, önzetlen munkavállalás élteti és tartja aktivitásban a magyar cserkész mozgalmat. Kölle Gyurkábá — és munkatársai — fáradhatatlan, odaadó munkáját megérdemelt nagy siker koronázta.

Müncheni Öregcserkész

AZ „ÁRPÁD“-OK TÁBORA

A linzi cserkészek Hochleiten-ben (Niederösterreich) július 9—12-ig tartó cserkész-táborral emlékeztek meg Gödöllőről. A táborozáson 25 cserkész vett részt. Kiss Mihály cserkészparaancsnok, aki maga is résztvett 50 évvel ezelőtt a Gödöllői Világjamboreen, táborützeznél beszélt el akkori élményeiről. — A „forgószínpadon” elsajátították a kisebb cserkészek a legfontosabb cserkész-tudnivalókat. Voltak szellemi sportversenyek s a „legjobb táborozó három cserkész” címért folyó verseny is, amely a táborbontással dőlt csak el. Rendeztek kétnapos gyalog tanulmányi kirándulást is Valentiny Gézába és Lukács Karcsi-bá vezetésével. Volt mindennap tábori mise, amit Valentiny Gézába mondott, de mindig összekötve rövid tanítással arról, hogy mi a cserkész kapcsolata a Jóistennel. Valentiny Gézába egyébként is négy éve vesz részt az Árpádok táborozásán, de nemcsak a lelki építésben, hanem a tábor minden munkájában.

A bécsi cserkészek jún. 26-án ünnepelték alapításuk 20. évfordulóját a Guttenstein melletti Mariaberg-en. A szép ünnepélyen 150-en jöttek össze. A gyönyörű kegytemplomban 11 órakor magyar istentisztelettel adtak hálát a 20 év minden kegyelméért, amit közös ebéd követett. 15 órakor jubileumi beszámoló, kétórás cserkész-műsorral. A napot azzal fejezték be, hogy a cserkészek ünnepi rendben és csendben újra bevonultak a kegytemplomba rövid hálát mondani a szép napért.

EGY OLVASÓNK LEVELÉBŐL

Engedjék meg, hogy néhány héti szabad földön tartózkodván megragadjam az alkalmat és köszönetet mondjak mérbetetlen jelentőségű, értékes munkájukért, amellyel igyekeznek a külföldön élő magyarság érdeklődését ébrentartani a magyar és az egyetemes kulturális és társadalmi események, a vallással kapcsolatos kérdések, az ifjúság problémái, az elszakított magyarság helyzete és még sok más fontos, örök értéket képviselő kérdés iránt. Két Nyugaton élő leányom is olvassa, támogatja a lapot s összegyűjtik nekünk, hogy alkalomadtán mi is olthassuk szomjunkat az Önök tiszta forrásánál, mert amihez mi — szellemi értelemben véve — szomjunk oltására hozzájutunk s amivel (főként) ifjúságunk töltkezik, van olyan szennyezett, mint a világ megsíratott és elparentált folyói és tengerei... (Aláírás)

Hazai figyelő

1983 aug. 6-án volt 800 éve, hogy 1183-ban III. Béla királyunk Szentgotthárdra letelepítette a franciaországi Trois Fontaines-ből a ciszterciákat. A szép barokk templom, a monostor hirdeti sok évszázados virágzását ennek a monostornak.

Lékai László bíboros aug. 6-án de. 10 órakor főpapi szentmisét mondott az apátság templomban, 16 órakor pedig egyházi hangverseny volt a templomban a Jennersdorf-i (Gyanafalva, Burgenland) madrigálkórus, a jánosházi egyházi énekkar és Kárpáti József orgonaművész közreműködésével. Bárdos, Bach, Beethoven, Bruckner, Harmati, Kodály, Liszt, Mozart, Schubert és Werner Alajos műveit szólaltatták meg.

A Leányfalun felépült Szent Gellért Lelkigyakorlatos Házat Lékai primás felkérésére Höfner bíboros, kölni érsek, a német püspöki kar elnöke áldotta meg. A megáldáson, július 30-án jelen volt csaknem az egész magyar püspöki kar Miklós Imrével, az AEH elnökével együtt. Lékai bíboros megköszönte a német püspöki kar „testvéri segítségét”. Ugyanis az építkezési költségek 2/3-át a német püspöki kar viseli. Höfner bíboros rövid válaszában kijelentette, hogy „a mi egyházunk életében nincs külföld és belföld, csak szeretetközösség”. Lékai bíboros továbbá köszönetet mondott a Kölle-családnak a Duna-kanyarban lévő villa és telek adományozásáért. — Az új épületben az első lelki gyakorlat szeptember 5-én kezdődik.

Múlt számunkban a soproni Szent Mihály templom restaurálásáról számoltunk be. Most egy Szent István-korabeli, középeurópai viszonylatban is ritka értékű templom sokéves feltárásáról van szó. Az átadási ünnepségen Kádár László egri érsek is megjelent. A hosszú helyreállítási munkákról Kovalovszky Júlia régész, a Magyar Nemzeti Múzeum főmunkatársa számolt be. Beszámolójában kiemelte, hogy a Szent István király idejében emelt templom nemzetközi szempontból is számottevő kincs.

VESZÉLYEZTETETT FIATALOK

„Azokat a fiatalokat nevezzük így, akiknek fejlődését valamely tényező tartósan károsan befolyásolja. Ennek oka leggyakrabban a családi háttér, de ide sorolhatjuk a kisebítő iskolák tanulóinak nagy részét (...). A gyámhatóságok és az iskolák több mint 100 ezer veszélyeztetett fiatal tartanak nyilván, ez a tizennyolc éven aluliaknak csaknem négy százaléka. Becslések szerint azonban a tényleges veszélyeztetettek száma ennek többszöröse. A megelőzés és a veszélyeztetett helyzet megszüntetése érdekében mintegy 50 ezer fiatal-korú részben védő-óvó intézkedésekben, segélyben és majdnem 33 ezer az állami gondozottak száma. Növekszik a fiatalok között a neurotikus megbetegedések, az öngyilkosságok, az erőszakos bűncselekmények száma, egyre többen az alkohol és a kábítószer-helyettesítő anyagok rabja.”

(Magyar Hírlap, 1983 márc. 30)

Hivatalos statisztikai kimutatás szerint 103,900 kiskisgyerek és fiatalok él Magyarországon „veszélyeztetett körülmények között”. Számos jelzésből tudjuk, főleg pedagógusokból, orvosokból, hogy ez a szám „a valóságban kétháromszorosára tehető”. Az is tény, hogy a veszélyeztetett fiatalok száma egy évtized alatt ötven százalékkal emelkedett. Ezzel kapcsolatban nem érdektelen idézni a Népszava egyik cikkéből (júli. 12): „... korábban az állam, a társadalom gondjaira szoruló gyerekek zöme apátlan, anyátlan árva volt. Ma az állam gondozottainak csupán négy százaléka nincsenek szülei. A többiekről úgy mondhatjuk: élő szülők árvái. És ez bizonyos értelemben nagyobb gondot jelent, mint a valódi árvaság. Pontosan azt, hogy létezik családjuk, csak hogy ez a család alkalmatlan vagy kevésbé alkalmas arra, hogy fizikailag, szellemileg vagy erköl-

csileg egészséges felnőtté érlelje gyerekeit. Az anyagi gondokon könnyebb segíteni, az erkölcsien a legnehezebb”.

Az utóbbi félszázad alatt Magyarországon 173-an fulladtak vízbe. Nem a Balaton, a Velencei tó, nem is a nagy folyók, a Duna vagy a Tisza szedte az áldozatait, amint az ember gondolhatná. A szerencsétlenségek túlnyomó része a városok, falvak közelében lévő „bányatavakban”, kavicsgödörökben történt. Különösen elszomorító, hogy a 173 vízbe fulladt közül 54-en 18 éven aluliak voltak. Egyikük sem tudott úszni, ahogy a vizsgálatok során kiderült. Számos esetben fordult elő, hogy a menteni szándékozó is vízbe fulladt azzal együtt, akit menteni akart.

Jugoszláviában a két évvel ezelőtt tartott népszámlálás mostanában nyilvánosságra hozott adatai szerint több mint 22 millió, a népesség 72 %-a (!) tekinti a „szerb-horvátot” anyanyelvének. A felmérések alapján a magyart több mint 400 ezren mondták anyanyelvüknek.

A magyarországi Központi Statisztikai Hivatal felmérése szerint a magántulajdonban lévő személygépkocsik száma 10 év alatt több mint ötszörösére emelkedett. 1981-ben már jóval túlhaladta az egymilliót. Ez azt is jelenti, hogy kb. minden harmadik magyar család rendelkezik ma gépkocsival. Legtöbbet az állatorvosok autóznak, évi átlagban 22.100 kilométert.

Hazánkban 23 kat. egyh. levéltár van ahol 8000 folyóméter értékes történelmi forrásanyagot őriznek. Híres az esztergomi primási levéltár, a kalocsai és egri érseki, továbbá nyolc püspöki, több főkapitányi és három szerzetesi: bencés, piarista és ferences levéltár. — Híres magánlevéltárak voltak főnemesi családunk birtokában is, amelyek a háború folyamán részben tönkrementek (Körmendi Batthyány-levéltár), részben pedig az Országos Levéltárba vittek át.

DEMOGRÁFIAI NYOMORÚSÁG

A magyarországi népesedési helyzetet — többé-kevésbé más országokéhoz hasonlóan — jellemzi az átlagos életkor folyamatos növekedése, ugyanakkor pedig a születések száma a szociális juttatások ellenére sem biztosítja az utánpótlást. Ahogy szaknyelven mondják: a népesedés a reprodukciós szint alá jutott. Az utóbbi két évtizedben pl. Budapesten már csak természetes fogyásról lehet szó, mert a halálozások száma meghaladja az élve születéseket. Két, kiváltképp három gyermek kevés családban születik. Ráadásul nagyon gyakori eset, hogy az első gyerek megszületése után (ha nem még előtte!) a házasság válással végződik. Újabban 100 házasságból 45-nek válás a vége. Ez viszont újabb lakásigényt támaszt. Az pedig közismert, hogy a demográfiai nyomorúság egyik legfőbb oka éppen a szűkös lakáviszonyokban keresendő. Ördögi kör!

HELYREIGAZÍTÁS. A KMEM (Katolikus Magyar Egyetemi Mozgalom) új vezetőségéről a múlt számunkban megjelent — sajnos nyomdai hibás — közlés így javítandó: Elnök Beliczey István fizikus (Bergisch-Gladbach, NSZK); — társelnök dr. Komarnicki Egon jogász (Waalre, Hollandia); — főtitkár Czupy József mérnök (München-Hofolding).

Az élet könyvéből

AUSZTRIA

Bécs: Házasság: **Dr. Tóth Gyula** és **dr. Ráth Katalin** fogorvosok, 1983. júl. 8-án kötötték szentségi házasságot a Boldog Gizella emléket őrző Maria-Brunn-i plébánián. — Sok boldogságot kívánunk!

BELGIUM

Brüsszel: A **Keresztsgben** az Egyház gyermekei lettek: **Slaager Dávid**, Sándor és **Pesthy Éva** kislány 1983. jún. 12.; — **Lóránt László**, Szabó László és Mária második gyermeke, 1983. jún. 19.; — **Hargitai Lisette**, Ilona, H. Gusztáv és Latabridge Houda kislánya jún. 26-án. — A szülőknek, nagyszülőknek, valamint keresztülőknek sok örömet kívánunk a gyermekek kereszténnyé nevelésében.

Halálozás: **Kellner József** (62) fogász, 1983. jún. 26-án hirtelen elhunyt. Hamvasztása 30-án volt. — Nyugodjék békében!

FRANCIAORSZÁG

Párizs: **Születések és keresztelések:** A párizsi Magyar Misszió karácsonyi vásárját évek óta szervező honfitársnőket, **Boudet Edítet**, az Élet Teremtője hamarosan két unokával is megáldotta: **Mária Priscilla** lánya, aki **gróf G. de Dreux-Breze** felesége, tíú unokát hozott a világra, aki a szent keresztsgben '83. máj. 27-én a **Tamas** nevet kapta; — **Beatrice** nevű leánya pedig, kinek férje **Thierry de Paix-Linseller**, 1983. ápr. 23-án másodszer léptette elő nagymamává **Alexis**-nek keresztelt újszülöttével. — További keresztelések: 1983. ápr. 3-án **Major Miklós**, M. Stevan és Vojnics-Purcsar Marsela kislánya; — 1983. jún. 4-én **Kovács Livia**, Alexandra, K. Attila és Tran Van Beatrice kislánya; — 1983. jún. 12-én **Karagits Francois**, K. Ferenc és Homály Rozália kislánya; — 1983. jún. 23-án **Charmet Mathias** Gabriel, Ch. Loup és Szerényi Anikó kislánya; — 1983. jún. 25-én **Dorothee Ilona Marie Magnon de Bornier**, Jean Magnon de Bornier és Lassus Elisabeth kislánya.

Házasságok: 1983. ápr. 9-én házasságot kötött **Kmetty Lajos** és **Deres Beatrice**; — 1983. ápr. 30-án pedig **Téglás György** és **Henri Marie-Therese Ivonne**. — Az Úr áldja meg családi életüket!

Halálozás: Ez év jan. 26-án távozott az Örök Hazába **Suba József** 83 éves korában. A párizsi Misszió lelkésze így ír róla: „Nem találnánk itt Párizsban még egy magyart, akinek távozását ennyire megsiratta volna az itt élő magyarság mindennemű csoportosulása. Temetésén jelen volt mind a protestáns, mind a katolikus egyház vezetője, a jobb- és baloldali szervezetek képviselői, sőt még a követség kiküldöttje is. Pedig Suba József nem volt miniszter, sőt képviselő sem. Egyszerűen Párizs egyetlen magyar hentesárú és italtöltőjének megalapítója és hűséges feleségével karolt vezetője, amelyben minden magyar vendégét honfitársi előzőkenységgel és barátsággal kiszolgált. A temetési búcsúbeszédet mondó református lelkész szavait idézve: „Rengeteg magányos és sebzettlelkű magyar panaszt meghallgatta és a honvágy kínzó fájdalmait magyar készítményeivel és áruval enyhítette”. — A Református Gyülekezet egyik hűséges presbiteré, a Magyar Katolikus Misszió pedig mint nagy jötevőjét siratja és foglalja imáiba.”

A Misszió második kedves halottja **Gaal György** professzor volt, aki márc. 1-én távozott el az Örök Hazába, 58 éves korában. Mint a párizsi Sorbonne diplomájának birtokosa, mint kutató és a logikai esztétika tudományág megalapítója, ezelőtt kb. 3 évvel csatlakozott a Misszió aktív tagjai sorához. Tavaly makk egészségesen a hívők bizalma az Egyházközségi Tanács tagjai közé beválasztotta és a plébános egyik legértékesebb és legbuzgóbb munkatársa lett. Hirtelen távozása (rák) ezért különös fájdalommal érintette a Misszió vezetőségét.

Március 29-én hunyt el **Oraveczi Júlia**, minden templomba járó magyar „**Juliska Néni**”-je. A Csiki havasok szülötte; 89

éves fejjel egy szentmisét sem mulasztott volna el, pedig 20 km-t kellett neki vonaton, majd a földalatti metrón utaznia.

Június 14-én halt meg **Sipos Aladin** 32 éves korában; — június 27-én **Tóth Ilona**. — Nyugodjanak békében!

Az újmisé **Ilés Róbert**, mint párizsi magyar segédlelkész szept. 1-gyel át is veszi a magyar hitoktatást és a párizsi magyar cserkészcsapat vezetését. — A jó Isten adjon sok erőt, kegyelmet és örömet hozzá!

Lyon: 1983. első félév. **Keresztelések:** **Castronovo Fabrice**, Sylvestre és Farkas Violette fia, Grenoble; — **Viardot Cyrielle**, Freddy és Páncsics Marika leánya, Pont-de-Chéruy; — **Delacre Dávid**, Francis és Molnár Ildikó fia, Lyon.

Elsőáldozás: **Berkes Sylvie** 1983. máj. 8-án Fontaines St. Martin-ben járult először szentáldozáshoz.

Esküvők: **Domokos János** és **Marie-Hélène Torrente**, La Roque-sur-Pernes; — **Kiss Károly** és **Erős Rozália**, Pernes-Les-Fontaines; — **Papp Károly** és **Brigitte Sanchez**, Vaux-en-Velin; — **Paul Jean-Marc** és **Maryse Bresse**, Grigny; — **Kovács Marie-Hélène** és **Louis-Michel Veuge**, Limonest.

Az Örök Hazába költöztek: **Csontos Benő**, 63 éves, Lyon; — **Kondor József**, 79 éves, Échirolles; — **Bakcsy Ferenc**, 84 éves, Marvejols; — **Battista Eleuterio**-né szül. **Szarvas Mária**, 77 éves, Lyon; — **Arnold Mária**, 82 éves, Virieu-sur-Bourbre; — **Vass József**, 67 éves, Lyon; — **Püspöki-né** szül. **Fülöp Erzsébet**, 82 éves, Velaux; — **Vágh-Weinmann Maurice-né** szül. **Székely Erzsébet**, 81 éves, Digne.

HOLLANDIA

s-Hertogenbosch: **Elsőáldozás:** Jún. 18-án járult az első szentáldozáshoz **Patricia**, **Maklári Károly** és **Zombory Leticia** kisleánya, továbbá **Erzsébet**, **Deák János** és **Julianna** kisleánya. — A jó Jézus áldja és segítse őket szüleikkel együtt!

Házasság: **Tavy Dénes** és **Lutgarde van Heeswijk** 1983. jún. 11-én Den Haag-ban a St. Willibord kolostor kápolnájában kötötték házasságot. Sok boldogságot, Isten áldását kívánjuk nekik!

Halálozás: Fiatalon, váratlanul szőlította magához a jó Isten **Szóllósi Gyöngyit**, aki 7 éve élt Hollandiában. 29 éves korában, a betegek szentségével megérősítve, szívgyengeségben halt meg. Holttestét szülei hazavitették a szülőföldjén, Uszodón, temették jún. 17-én. — Adj, Uram, örök nyugalommat neki!

NÉMETORSZÁG

Cremlingen: Házasság: **Gaal v. Botond** és **Radnóti Ildikó** júl. 8-án Hannoverben házasságot kötöttek. A cremlingeni templomban csak magyar közösségben, megismételték. Szentmisen kívül az ősrégi magyar eskütétellel, s jólsikerült Grill-estével. — Sok szerencsét és boldogságot!

Halálozás: 1983. ápr. 24-én Salzgitterben temették el **Frommbach Mihályt**, 59 éves volt. Gyászolja édesanyja, „Kati néni”, több kinti pap mamája, és az ismerősök. — **Kozma Lajost** 64 éves korában, 1983. máj. 19-én váltotta meg a halál gégerájkjától. Két éve hagyta el Erdélyt. A magyar szentmisék kedvelt tagja volt. A Wolfenbüttel-i temetőben várja a fel-támadást. — Nyugodjanak békességben!

Frankfurt: **Halálozás:** Hosszú, súlyos betegség után hunyt el Bonnban, jún. 28-án, 62 éves korában, **Kiss Antal**. Júl. 7-én a Szent Erzsébet plébánián volt a gyászmise Bonnban, utána 10 órakor temetés a Bonn-Doppendorf-i Südfriedhofban. — Hű magyar ember volt az elhunyt. Mindkét fiát, Ulrichot és Kornélt, a Kastl-i Magyar Gimnáziumban iskoláztatta. — A gyászoló családnak, két volt kedves tanítványunknak, őszinte, mély részvétet, az elhunyt édesapának örök nyugalommat!

München: **Szentkeresztsgben** részesültek: **Lukácsy Katalin** és **Sallay János Fábrián Iván** nevű kislánya, szül. 1983. máj. 31-én Münchenben, keresztelték 1983. aug. 6-án.

Házasság: **Harti Gyula** és **Kazar Vera**, müncheni lakosok, 1983. szept. 3-án Budapesten, a Nagyboldogasszony-templomban házasságot kötöttek.

Halottaink: özv. **dr. Lucz Béláné** szül. **Tirscher Lenke**, 84 éves korában, 1983. júl. 7-én Rosenheimben elhunyt. Hamvasztás után Magyarországon temették el; — **Göblné** szül. **Urhegyi Márta** 81 éves korában 1983. máj. 8-án Traunsteinben meghalt. Ugyanott temették. — Nyugodjanak békében!

SVÁJC

Lausanne: **Keresztelés:** A keresztsg szentségében Isten kegyelmi életében részesültek és az Anyaszentegyház tagjai lettek: — **Bacsinszky Dániel-Miklós**, B. Igor István és Gabriella Mária szülők első gyermeke, Lausanne-ban, 1983. júl. 27. — **Szabó Corinne**, Sz. László és Ildikó szülők első gyermeke, Genfben,

1983. aug. 15-én. — **Kiss Audrey**, K. Ernő Gergely és Paula szülők első gyermeke, Genfben, 1983. aug. 15. — A kedves szülőknek sok kegyelmet és örömet gyermekeik helyes nevelésében!

Halálozás: Az örök hazába költözött: **Weigl Mátyas**, 69 éves, Genfben aug. 2. — **Bíró Ferenc**, 69 éves, Genfben aug. 3. — **Viray Károly**, 78 éves, Lausanne, aug. 3. — **Várad Imre**, 62 éves, Genfben aug. 3. — **von Suppan Marie-Therese**, 29 éves, autóbalesetben, aug. 8. — **Bartek Béla és felesége**, Neuville-i (NE) lakosok, autóbalesetben aug. 1-én, magyarországi látogatásuk alkalmával (53-50 évesek voltak). — **Mme. Regnier-Rényei Marietta**, 80 éves, Martigny (VS) augusztusban. — A jó Isten adjon nekik örök békét és nyugalommat, a hozzá tartozóknak lelki erőt az ideiglenes elválással járó kereszt hívő lélekkel való hordozásához!

Halottaink

† MSGR. MERSICS MÁRTON

1894 — 1983

Burgenland nagy fiát gyászolja benne. A kismartoni püspökség megalapító köz lartozik. 89 éves kora ellenére az egyházmegye püspöki helynöke s egyik fő tanácsadója. A burgenlandi horvátok benne egyik legnagyobb fiát gyászolja, aki nemcsak lelkipásztor volt, hanem szellemi vezetője is. Nagy papjai sorában Máté M. Lorádics-al, id. Martin Mersics-csel és Ignác Horváth-tal, ő volt az, aki megőrizte nemcsak népük nyelvét, de sajátos kultúráját és népi karakterét is.

A felsorolt papok mind ahhoz a nyugatmagyarországi horvát papi generációhoz tartoztak, amely vagy a győri, vagy a szombathelyi egyházmegyében magas szellemi és teológiai kiképzést és igazi papi lelkületet kaptak. Ők ezért mindig hálások is maradtak a két egyházmegyének. És még valamit kell kiemelni: Ők mindig szószólói maradtak a két egymás mellett élő nép, a magyar és a horvát, igaz baráti közösségének. Az első világháború óta Burgenlandban nem történt semmiféle lelkipásztori vagy általános kulturális megmozdulás, amiben Mersics prelátus részt nem vett volna, sőt, ami nem viselte volna lényegesen az ő kézjegyét. Horvát ima- és énekeskönyveket szerkesztett, lefordította a római misszálét. Lényeges szerepe volt a burgenlandi horvát nyelvű szentírás és szótár kiadásában. Újságot, kalendáriumot szerkesztett; gyűjtötte a nyugati horvát népénekeket, zenekarokat szervezett, monográfiákat írt stb. stb. — Mindezt mint egy kis horvát falu, Sopronkertes (Paingrt) plébánosa, amit 50 évig pasztorált.

Utolsó kívánsága szerint, kedves plébániatemploma oldalában óriási részvét mellett temette el megyés püspöke, Stefan László, de sírja körül, ott imádkozott 50 paptestvére is.

† SIRCHICH LÁSZLÓ

1909 — 1983

Ez év júl. 5-én Clevelandben visszaadta nemes lelkét Teremtőjének Sirchich László, a Csehszlovákiai Magyarok Nemzeti Bizottmányának elnöke. — Halála nagy veszteség Amerikában a csehszlovákiai magyarság ügyének. A közös Magyar Külügyi Bizottság így emlékezik meg róla: „Nemcsak csehszlovákiai magyar testvéreinek, hanem minden magyarnak és jó magyar ügynek fáradhatatlan és meg nem alkuvó védelmezője, harcosa és szolgálója volt.” — Az „Életünk” nagyműveltségű és mélyen érző olvasóját és munkatársát veszette el benne. — Adjon neki békét és örök megnyugvást, valamint hátrahagyott szeretteinek, a vígasztaló Uristen!

† OSSKÓ EMIL

1901 — 1983

A szombathelyi püspök jelenti a hozzá tartozók nevében is, hogy aranymisés paptestvérünk, Oskó Emil, élete 82. évében, június 17-én Székesfehérvárott, az Országos Papi Otthonban csendesen elhunyt.

Földi maradványát július 5-én Budapesten a Farkasréti temetőben szentelték be, utána a Remetekertvárosi Szentlélek-templom alsó-templomában helyezték örök nyugalomra. — Nyugodjék békében!

Bécsi magyar könyvesbolt

LIBRO-DISCO Tel. 0222/527315

A-1010 WIEN, DOMGASSE 8

HANGLEMEZEK NAGY VÁLASZTÉKBAN!

KÉRJE KÜLÖN DÍJTALAN LEMEZZKATALÓGUSUNKAT

H-501	KARÁDY, LANTOS, SÁRDY (Halálos méreg, Szeretlek én, Májusban, Rózsalevél, Te vagy a fény, Szeretlek Ágnes, Hófehér gyöngyvirál, stb.)	130,—
H-507	PESTI CSÓK. Énekelnek: Breitner J., Kovács E., Putnok G., Vámosi *. Ha néha visszaüznék téged, Évforduló, Pesti csók, Rád bízom az életemet, stb.	130,—
H-523	KARÁDY KATALIN énekel. (Tavaszi álmok idején, Hamvadó cigarettavég, Szomjas a szám, Muskátlis ablakok, Az álmaimat nem veheted el, stb.)	130,—
H-527	KAZAL—BILCSI. Meg kell pukkadni a röhögéstől. (Humoros számok. Öregszel Józsi, Egy kis kíváncsi kacsa, Szeressük egymást, stb.)	130,—
H-547	KARÁDY KATALIN filmslágereket énekel (Álltam a hídon, Rumba egyveleg, A nyár sodort feléd, A szívem megdobban, A múlt mesél, stb.)	130,—
H-548	KARÁDY KATALIN. Halálos tavasz. (Valahol Oroszországban, Egy szál akác, Honvágy, Gondola dal, Gyűlölöm a vadvirágos rétet, Bocsanat, stb.)	130,—
SLPX 16643	MAGYAR FILMEK DALAI (1939—1944). (Az egyik ember gazdag; Egy kis itóka bennem van; Al-maimban valahol; Balalajka sír az éjben; Halled-e Rozika, Te.) Énekel Jávör P., Latabár K., Csontos Gy., Dayka M. stb.	

Szállításokat a világ minden tájára vállalunk!

Kérje legújabb jegyzékünket! — Könyvek nagy választékban!

Üzletünk hétköznap 10.00 — 18.00 óráig, szombaton 10.00 — 13.00 óráig tart nyitva.

1958 — 1983 25 ÉVE MUSICA HUNGARICA

Katkó Sándor
Magyar könyvek és hanglemezek
szaküzlete
Rümannstr. 4 D-8000 München 40
Telefon (0 89) 30 50 43

HUSZONÖT ÉVE...
... ajánljuk a könyv- és hanglemez-
újdonságokat,
... szállítunk a világ minden tájára,
... szakszerű udvarias kiszolgálás,
... szolgáljuk a külföldön élő
magyarságot.

KÖNYVÚJDONSÁGAINK!

Duray Miklós: Kutyaszorító	35,-
Csoóri Sándor: Tenger és diólevél	18,-
Hajnal László Gábor: Csak a reggelek borzalmak	24,-
Schöpflin Gyula: Székiáltó-Emlékezők	24,-
Bibó I.: Összegyűjtött művei I.-II.	52,-
Kishon: Dekameron	35,-
C. Kenneth: Minden tavasz véget ér	30,-
Nagykovácsi Ilona: Életregénye, Fény és árnyék, 480 old., sok képpel	42,-
Sárosy: Mészter Jávor Pál, képekkel	40,-
Pongrácz: Corvin-köz	40,-
Karinthy Frigyes: Budapesti ősz	14,-

Hanglemezekben nagy választék!
— Kérje díjtalan katalógusainkat! —

AGAPE KIADVÁNYOK

Újvidéken (Jugoszlávia) AGAPE néven
katolikus kiadó működik. Kiadványait min-
denkinek szeretettel ajánlja. Az eddig
megjelent kiadványok közül kaphatók:

Agape folyóirat (megjelenik minden páratlan hónap végén) évi előfizetés	DM 10,-
Isten népének története (Biblia kép- regényben. Eddig megjelent 21füzet) egy-egy füzet ára	2,20
Antal testvér (Páduai Szent Antal élete képregényben, színes, 72 old.)	4,-
Nigg-Schneiders: Assisi Szent Ferenc és világa (142 o.d., 72 színes képpel)	17,-
Malinski-Bujak: II. János Pál (210 o., 111 fekete-fehér és 42 színes képpel)	17,-
Képes Biblia	20,-
C. B. de Gaszold: Imák a bárkából A keresztjához megyek (Keresztutak gyűjteménye)	5,-
Harmath K.: Megváltásunk szent éve (brosúra)	1,-
I. Loidl: A Játimai látókok (bros.)	1,-

Ezenkívül kaphatók még természetből vett
motivumú levelezőlapok (és fél levelezőlap-
nagyságú képek) bibliai vagy más aforiz-
mával; katolikus zsebnaptár és falnaptár.
Amennyiben a megrendelt kiadványok
összsúlya megközelíti az 5 kg-t, a posta-
költségeket nem számoljuk fel külön.
**A kiadó címe: AGAPE, Cara Dusana 4,
21000 Novi Sad, Jugoszlávia.**
Az Agape szívesen vállal mindennemű
nyomdai előkészítést vagy nyomtatást Ju-
goszláviában, a nyugatiakhoz képest igen
mértányos áron!

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Hirdetéseket csak a hirdetés díj
befizetése után tudunk közölni.

TAKÁCS

Fleisch & Wurstwarentrieb GmbH
Dorotheenstr. 4 — 7000 Stuttgart 1
MARKTHALLE, Stand - Nr. 74-76
Telefon (07 11) 24 31 04

Ezennel rendelék izletes csemegeárút

Takácsról:

Cikk- szám	Az árú megnevezése	DM/kg kg
101	Friss kolbász	16,-
102	Füstölt kolbász	18,-
103	Disznósajt, paprikás	11,-
104	Disznósajt, borsos	11,-
105	Hurka, májas-rizses	10,-
106	Hurka, véres-rizses	10,-
107	Véreshurka zsemelével	10,-
108	Füstölt véreshurka	12,-
109	Bácskai májashurka, papr.	12,-
110	" " papr. nélkül	12,-
111	Debreceni, friss	16,-
112	Paprikás krakkói	15,-
113	Krakkói paprika nélkül	15,-
114	Fokhagym. vadászfelvágott	17,-
115	Lengyel sonkafelvágott	22,-
116	Tiroli felvágott	17,-
117	„Kulen“ Paprikaszalámi	24,-
118	Paprikás abátszalonna	13,-
119	Füstölt oldalas	13,-
120	Füstölt szalonna	13,-
121	Fehér szalonna (8 cm)	12,-
122	Finom sonka	21,-

Jobbízú a TAKÁCS-árú — Saját készít-
mények! — Nettóárak! A szállítási költsé-
geket hozzászámítjuk. Szállítás utánvétellel.

HIRDETÉSEK

Svéd állampolgár, magyar származású,
47 éves, magányos, csakis csaiádtalan
nő ismeretségét keresi. Leveletét „Ma-
gányos” jellegre a szerkesztőségbe kér.

Csinosnak mondott, házias, vidám, u-
tazást kevelő, magas, 31 éves nő is-
meretséget kötne komoly, szolid férfi-
vel. Válaszokat „Holdfény” jellegre a
szerkesztőségbe kérek.

Azonnal megrendelhető VHS Videó
Kazetták, opusok minőségben: Hypnot
a lakaj (Csonka, Kados, Gazon, Javor);
— Ebben zene (Sáray, Bilicsi); — Dankó
Pisza (Simon E., Javor); — Életre itelve
(Goll Bea, Javor); — Örök titok (Fedák
S.). — Egy film ára DM 160,- plusz por-
to. Szállás utánvetel v. csekkel előre.
— További filmek következnek. Kérje
listánkat! — Cím: Biza L., Postfach 14 03,
D-8228 Freilassing.

Ipari vagy kereskedelmi kiállításra
(Nemzetközi- vagy Őszi Vásár stb.) al-
kalmatlan, nagy terfogató helyválasztó
falkészlet bérebeadó (erteke 60.000.- Ft.).
— Érdeklődni lehet: 1. otthon: özv. Hey-
der Béla, Kútvolgyi út 63b, H-1125
Budapest, vagy: 2. NSZK-ban: E. F. Hay-
der, Postfach 1422, D-7030 Böblingen. —
Telefon: 1) 0036-1-36 58 47; — 2) 07031 /
27 68 80.

KÉRJÜK OLVASÓINKAT, HOGY ELŐFIZETÉSÜKET RENDEZZÉK!

A '82-től megváltozott új „Gépjármű-
vezetői vizsga kérdései” magyar nyelven.
DM 45,- áron kapható: Dr. L. Deák, Jo-
hann-Clanze-Str. 43, 8000 München 70.

Adókedvezményes pénzbefektetés! —
Élet és betegbiztosítások az NSZK má-
sodik legnagyobb biztosítójánál. — Ér-
deklődni: Magyar Sándor, Telefon (089)
201 28 05.

Állampolgársági (bírószági- menekült-
ügyi tanácsadás) hiteles német gyors-
fordítás: August Léval, Lehnsgrund 38,
4300 Essen. — Telefonszolgálat: (02 01)
71 15 82.

Rupp László hites törvényszéki fordító,
vállal fordításokat magyarról németre és
németről magyarra. Postfach 162, D-8000
München 1. — ☎ (0 89) 53 02 35.

Diószeghy Tibor, hites tolmács és for-
dító- magyar-német és német-magyar,
Németországban tanácsadás, állampol-
gársági és menekültügyi kérdésekben,
valamint peres ügyekben segít. Daimler-
str. 249, D-4040 Neuss. ☎ 02101/54 13 17

„TÉTÉNY” Ungarische Spezialitäten

Inh.: O. BAYER
Kreitmayerstr. 26 - D-8000 München 2
Telefon (0 89) 129 63 93

Alföldi Olaszrizling I.	5,30
Alföldi Kékfrankos I.	5,30
Abasári Rizling 0.7	6,30
Debrői Hárslevelű	6,30
Badacsonyi Kéknyelű	6,80
Badacsonyi Szürkebarát	6,90
Soproni Kékfrankos	6,60
Villányi Burgundi	6,90
Hajósi Cabernet	6,90
Boglári Olaszrizling	6,30
Boglári Kékfrankos	6,30
Boglári Cabernet-rosé	6,30
Tokaji Aszú 4 puttonyos	14,50
Tokaji Aszú 3 puttonyos	12,50
Vilmos kőrtépálinka	24,50
Császárkörte	19,50
Kecskeméti barackpálinka	27,-
Cseresznye pálinka	24,50
Szilva pálinka	21,50
Kosher Szilva pálinka 0.8	32,-
Hubertus	21,-
Beverage Bitters (Unic.) 1 lit.	32,-
Beverage Bitters 0.5 lit.	17,-
Pick szalámi	kg 26,-
Csabai	kg 23,-
Gyulai	kg 21,-
Süli debreceni	kg 16,-
Süli kolbász	kg 17,-
Kalocsai tarhonya	1/2 kg 3,30
Nagykockatészta	1/2 kg 3,50
Paprika káposztával 0.7 lit.	4,40
Hegyes erdőpaprika	4,40
Hegyes csípőpaprika	4,40
Bogyoszlói paprika	4,10
Házikolbász	kg 18,50
Disznósajt	kg 12,50
Véres-, májashurka	kg 12,50

— Övegárút is szállítunk! —

Augusztusban szünet!

RÓMÁBA UTAZÓ MAGYAROK számára sok hasznos és szükséges tudnivalót tartalmaz a 20 oldalas RÓMAI MAGYAR TÁJÉKOZTATÓ

P. Salamon Z. László kapucinus atya, az
Itáliában ideiglenesen tartózkodó (zarán-
dok, turista, menekült) magyarok lelkesze
összeállításában ebben az évben negyedik
alkalommal jelenik meg. Ingyen kapható
a Szent Péter bazilika előcsarnokában le-
vő soknyelvű információs szolgálatnál (a
bazilika iokapuján belepve jobbra) napo-
nta de. 9.30—12.00 és du. 3.30—5.00 oraig.

Megtudjuk beöle, hogy a nyári idoszá-
mitas idején énekes magyar szemüve van
szentbeszédrel minden kedden reggel 9
órákor a Szent Peter bazilika új magyar
kapujában, Szt. Péter sírja közelében,
és minden pénteken du. 3 órákor a Szt.
Callixtus katakombában, magyar nyelvű
vezetessel egybekötve mind a bazilikában,
mind a katakombában. Megtudjuk azt is,
hol és hogyan lehet ingyenes beépőjegyet
kapni pápai szertartásokra és audienciák-
ra, hol lehet olcsóbban vásárolni képesla-
pokot, albumokat, kegytárgyakat; hogyan
lenet résztvenni Assisi-i zarándokaton;
hol lehet magyar nyelven felvilágosítást
kapni. Egyéb hasznos tudnivalókat is kö-
zöl a római közlekedésről, stb.

FIGYELEM!

Az „Életünk” új előfizetési ára 1983.
januárjától: Egyes szám ára egy
évre DM 18.-, tengerentúltra légi-
póstával DM 28.-.

Kérjük előfizetőinket az előfizetési
díjat lehetőleg postscheckkontónk-
ra, tengerentúlról pedig ne bank
utján, hanem eurócsékkon utalják
át, mert a banklevonás igen nagy.

Megjelent!!!

A BEFEJEZETLEN FORRADALOM - 1956

Ez a tanulmánykötet egyedülálló írásokat
tartalmaz az 1956-os magyar forradalom
előzményeiről, lefolyásáról, történelmi je-
lentőségéről, kiegészítve eddig ismeretlen
fényképek és dokumentumok közreadásával.
A kötet szerzői: Csonka Emil (†), Dénes
Tibor, Gosztanyi Péter, Juhász László,
Kabdebó Tamás, Kocsis Gábor, Oltványi
László, Révész László.

A Svájci Magyar Irodalmi és Képzőmű-
vészeti Kör (SMIKK) kiadása, Zürich, 1982.
A nyugati magyar művészek reprodukciói-
val illusztrált 244 oldalas könyv ára fűzve
30,- sFr / 15,- \$ + portó.

Megrendelhető: SMIKK-VERSAND
Postfach 87, CH-8037 Zürich.

M. SZERDAY METROPOLITAN VERLAG Könyv és hanglemez

Szinnyey J.: Magyar írók élete és munkái I—XIV. köt.	Sfr. 1,220,-
Benedek I.: Semmelweis	15,-
Berkesi A.: Barátok	17,-
Berkesi A.: Siratófal	20,-
Berkesi A.: Két regény / FB-86 és A 13. ügynök	27,-
Boros: Vendégségben őseinknél	31,-
Charrière: Pillangó	30,-
Cseres T.: Parázna szobrok	18,-
Boccaccio: Dekameron I., II	39,-
Feuchtwanger: A csúnya hercegnő	13,-
Dienes: A honfoglaló magyarok	12,-
Füst Milán: Válogatott művei	18,-
Esszépanoráma I., II., III.	50,-
Hugo Viktor: A nyomorultak I., II.	62,-
Magyar elbeszélők 19. sz. I., II.	38,-
Magyar elbeszélők 20. sz. I., II., III.	48,-
Cs. Szabó L.: Közel s távol	21,-
Káma — Szutra	72,-
Zilahy L.: A Dukai család I., II., III.	81,-
Zoltán: Ég és föld között / Zichy Mihály élete	25,-
Tamási Aron összes novellái I., II.	39,-
Zola E.: Hölgyek öröme	16,-
Az ősi társadalom magyar kutatói	15,-
Veres P.: Balogh család története I., II., III.	35,-
Szabó Pál: Isten malmai	18,-
Orbán B.: Székelyföld	18,-
Szótárak, nyelvkönyvek, új- és anti- quár könyvek nagy választékban! — Hanglemezek és teljes operák — — Nyugati kiadású könyvek —	

M. SZERDAY METROPOLITAN VERLAG
Teichweg 16 — CH-4142 Münchenstein
Telefon 061 / 46 59 02

Magyar-német hiteles fordításokat
gyorsan és lelkiismeretesen elvégez —
szívesen magyarországi társasutazás-
lat — STUDIEN-REISEN — szervez
Kérjen prospektust!
WILHELM DIVY,
Lindenstr. 50, 7990 Friedrichshafen 1.
Telefon: 07541 / 71391

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
8000 München 81, Oberföhringerstr. 40
Telefon: (089) 98 26 37.

Felelős Kiadó:
a Magyar Kat. Főlelkesztőség.

Felelős szerkesztő:
Dr. Harangozó Ferenc,
Seelsorger.

Redaktion und Herausgeber.
die Ungarische Oberseelsorge,
8000 München 81, Oberföhringer-
str. 40. Telefon: (089) 98 26 38.

Redakteur: Dr. Harangozó Ferenc.
Abonnement: DM 18,- pro Jahr und
Exemplar; nach Übersee DM 28,-

ELŐFIZETÉS:

Az életünket a helyi magyar lelke-
szek terjesztik, ők küldik szét és ő
náluk is kell előfizetni!

Tengeren túlra, vagy ahol nincs ma-
gyar lelkész, oda a Kiadóhivatal
küldi az újságot.

Egyes szám ára egy évre 18.- DM,
vagy ennek megfelelő valuta.

Tengeren túlra légipostával 28.- DM.
Lapzárta: a hónap 18-án. — Hirdeté-
seket csak 15-ig fogadunk el.

Postscheckkonto: Nr. 606 50-803, Kath.

Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto:
München.

Bankkonto: Bayer. Vereinsbank,
Nr. 145857, Kat. Ung. Seelsorge
„Életünk”

Druck: Danubia-Druckerei,
Ferchenbachstr. 88. - 8 München 50.

Beilagenhinweis: Einem Teil dieser Auf-
lage liegt bei: Rundschreiben. — A kiad-
vány egy részéhez körlevél van mellé-
kelve.

ELŐFIZETŐINK ÉS HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket, átutalásokat nem bank-
kontónkra, hanem Postscheckkontónkra
kérünk: Kath. Ungarn-Seelsorge — Son-
derkonto — München, Postscheckamt
München, Konto-Nr. 606 50-803.

NEMZETŐR KÖNYVEK DM

Tollas Tibor: Forgószélben. Válogatott versek, 250 oldal, fűzve	30,-
vászonkötésben	38,-
Szoltsenyicin: Gulag I—II. Oroszból fordította Sente Imre. Kötetenként	30,-
Rozanich István: A másik partról (versek) fűzve	12,-
Dálnoki Veress: Magyarország honvédelme a II. világháborúban (3 kötet) vászon 80,-	
Megrendelhető a könyv árának bekülésé- vel: Nemzetőr, 8 München 50, Ferchenbach- str. 88. címen.	

Még kapható
JUHÁSZ LÁSZLÓ
A HÉTTORONYTÓL KUFSTEINIG
— Magyar rabok idegenben —
című, 200 oldal terjedelmű, új könyv,
korabeli dokumentációkkal, valamint a

„BURGENLAND”
történelmi útkalauz
második, javított kiadása.
Mindkét könyv megrendelhető DM 25,-
áron, a szerző címén:
Rülowstr. 10, D-8000 München 80

MAGYAR HENTESÁRÚ

VIKTOR PÁL
Lerchenstr. 29 - 7063. Welzheim
Telefon 0 71 82 / 67 36

	DM
1 kg. Kolbász magyar módra füstölt	16,-
1 kg. Kolbász friss magyar módra	15,-
1 kg. Debreceni vékony bélben	16,-
1 kg. Disznósajt, Baranyai íz után	10,-
1 kg. Disznósajt, füstölt, magyar m.	12,-
1 kg. Balkán májas füstölt	12,-
1 kg. Balkán véres-májjas, füstölt	10,-
1 kg. Májjas vagy véres hurka	
sütni való magyar módra	12,-
1 kg. Fokhagymás vadász, m. módra	16,-
1 kg. Fokhagymás Tokaszalonna	12,-
1 kg. Angolszalonna, Baranyai mód.	20,-
1 kg. Hasaszalonna, füstölt,	12,-
1 kg. Fehér hátszalonna, 5-8 cm. magas	12,-
1 kg. Finom magyar hátsó-sonka füstölt, Baranyai ízű	20,-
1 kg. Császár-szalonna, füstölt	20,-
1 kg. Füstölt-oldalás, Baranyai m.	12,-
Tévedések elkerülése végett, közlöm, hogy minden árút Welzheimben sajátkezűleg gyártunk. Szállítunk utánvétellel, bárhova — Kanada és az Amerikai területekre kérjük előre fizetni. Postscheckamt Stuttgart 132-944-703	